

SOININ KUNNAN
LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS
2021–2025

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN SOINISSA	4
2.1 Hyte-rakenteet.....	4
2.2 TEAviisari	4
2.3. Hyte-kerroin.....	6
2.4. Hyvinvointi-indikaattori	11
2.5. MOVE!-testit	14
3. HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025	19
3.1. Väestö	19
3.2. Huoltosuhde.....	22
3.3. Elinvoima	23
3.4. Lapset ja varhaisetnuoret	26
3.5. Nuoret ja nuoret aikuiset	33
3.6. Työikäiset	34
3.7. Ikäihmiset.....	36
3.8. Kaikki ikäryhmät	38
4. POHDINTA JA YHTEENVETO	40
5. JATKOTOIMENPITEET	42

1. JOHDANTO

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä (612/2021 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa). Kuntien tulee kerran valtuustokaudessa valmistella laaja hyvinvointikertomus, joka on kuvaus asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, sekä niiden edistämisestä kunnassa. Tässä hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan asukkaiden hyvinvointia valtuustokauden 2021–2025 ajalta. Soinin kunnan Hyvinvointisuunnitelmassa 2021–2025 asetettiin neljä isoa tavoitetta: Työ- ja toimintakyky, Hyvinvoivaa arkielämää, Elämänlaadun parantaminen ja hyvän mielen peruspilarit ja Yhteisöllinen hyvinvointi. Vuosittaisessa hyvinvointiraportissa on seurattu tavoitteiden alle listattujen toimenpiteiden ja mittareiden toteutumista. Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa ei enää palata suoraan hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin vaan katsotaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä laajemmalla näkökulmalla tilastojen kautta. Soinin kunnan hyvinvointikertomus on tiedolla johtamisen väline, jossa kuvataan laaja-alaisesti Soinin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilannetta tällä hetkellä. Laajan hyvinvointikertomuksen perusteella linjataan myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet, tavoitteet, toimenpiteet ja seurantaindikaattorit, mistä muodostuu hyvinvointisuunnitelma seuraavalle valtuustokaudelle. Soinilaisten hyvinvointia verrataan vertailulukuina Isojoen, Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin kuntien lukuihin.

2. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN SOINISSA

2.1 Hyte-rakenteet

Soinin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelusta ja kehittämisestä vastaa hyvinvointipalvelut.

Neljän vuoden aikana hyvinvointityön rakenteissa on tapahtunut muutoksia myös Soinin kunnassa. Valtuustokauden 2021 alussa kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) tehtävistä vastasi sivistysjohtaja. Tässä vaiheessa vapaa-aikaohjaajan työn kuvaan kuului nuorisotoimen, liikuntatoimen sekä ehkäisevän päihdetyön tehtävät. Vuonna 2022 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tehtävistä ehkäisevä päihdetyö sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen siirtyivät toimistosihteerille. Vuoden 2023 alussa perustettiin hyvinvointikoordinaattorin toimi, missä työt aloitettiin huhtikuussa. Hyvinvointikoordinaattorin tehtäväkenttä kattaa laajasti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, johon sisältyvät mm. liikuntatoimi, ehkäisevä päihdetyö, ravitsemusterveys, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu sekä yhteistyö Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Vuoden 2024 alussa hyvinvointipalvelut eriytettiin sivistystoimesta, ja kunnassa perustettiin oma hallinnollinen hyvinvointipalvelut. Samalla perustettiin uusi virka, hyvinvointijohtaja, joka johtaa hyvinvointipalveluiden toimintaa ja vastaa sen kehittämisestä. Hyvinvointikoordinaattori sijoittuu näihin hyvinvointipalveluihin nuorisopalveluiden, kulttuuripalveluiden sekä kirjaston kanssa, ja hyvinvointipalvelut vastaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudesta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuitenkin koko kunnan asia. Siksi työtä tehdään yhdessä kaikkien kunnan toimialojen kanssa sekä laajemmin kunnassa toimivien julkisten toimijoiden, yritysten sekä yhteisöjen kanssa. Hyvinvointityötä ohjaa 2023 syyskuussa perustettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (HYTE-työryhmä), jossa toimii kunnan johtoryhmän jäsenet, yhtenäiskoulun rehtori, päiväkodin johtaja, nuoriso-ohjaaja sekä hyvinvointikoordinaattori, joka toimii samalla ryhmän koollekutsujana, esittelijänä sekä sihteerinä. Lisäksi kunnanhallitus nimeää oman edustajansa HYTE-työryhmään valtuustokausittain. HYTE-työryhmän tarkoituksena on poikkiphallinnollinen työ hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

2.2 TEAviisari

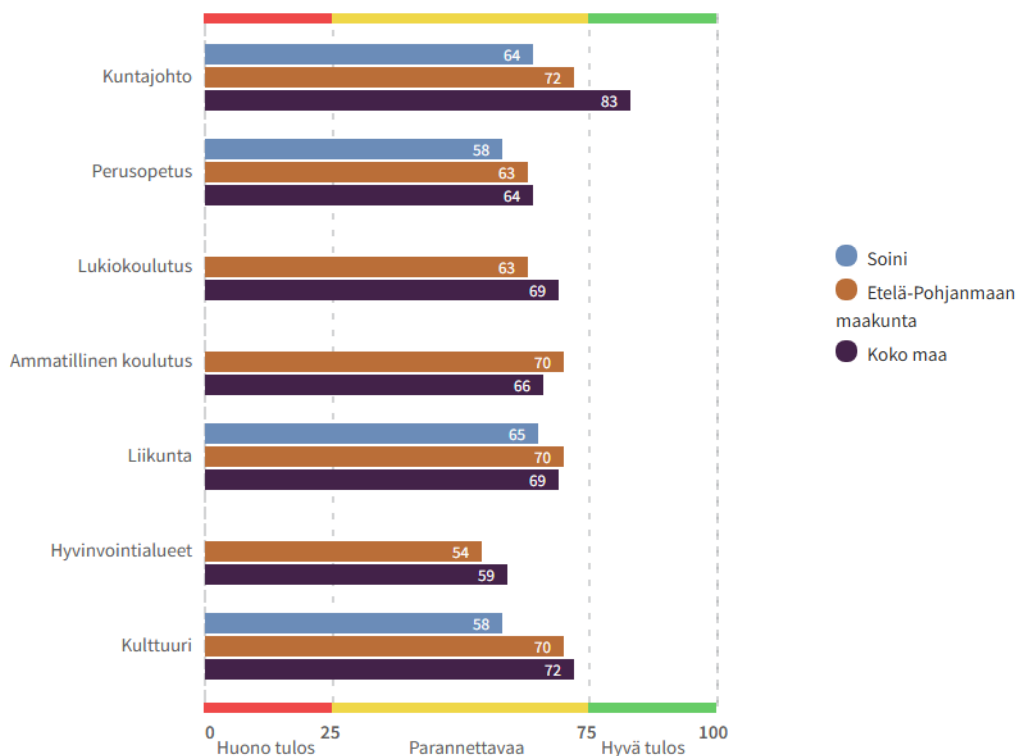
TEAviisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan. TEAviisari on jaettu kuuteen eri toimialaan, joista Soinin kunnalla on käytössä neljä johtuen toisen asteen koulutuksen puuttumisesta paikkakunnalta sekä terveydenhuollon siirryttyä hyvinvointialueille. Arvioitavia toimialoja ovat kuntajohto, perusopetus, liikunta ja kulttuuri. Näitä osa-alueita seurataan kahden vuoden välein perustuen kuntien omiin vastauksiin TEAviisarikyselyissä.

Kokonaisuutena Soinin pisteet (61) ovat hieman heikommat kuin koko maan keskiarvo, mutta hyvin samaa tasoa verrokkikuntien kanssa. Parhaat pistemäärät olemme saaneet kuntajohdossa ja liikunnassa, joista kuntajohdon osalta jäämme kuitenkin vertailussa jälkeen eniten verrattuna koko maan tulokseen (19 pistettä). Pisteitämme laskee esimerkiksi se, että meillä ei ole vuoden 2023 TEAviisari kyselyn aikana ollut osallisuusohjelmaa, mikä olisi vastuutettuna tietyllä taholla tai 2023 talous- ja toimintasuunnitelmassa ei ole määritelty kuntalaisten osallisuuden edistämisen tavoitteita. Liikunnan osa-alueella pisteitä laskee mm. puutteellinen tarkastelu ja raportointi sukupuolittain.

Olemme saaneet hieman heikommat pisteet perusopetuksesta (58) sekä kulttuurissa (58). Perusopetuksen osalta parantamisen varaan on mm. Viimeisin kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksessa sekä kouluruokailuun riittävästi varatun ajan huomioimisessa. Kulttuurissa jäämme pisteissä osallisuuden sekä hyvinvointialueen kanssa yhteistyöstä. Kaikilla näillä neljällä kokonaisosa-alueella on Soinilla parannettavaa.

TEAvisarin merkitys on kasvanut HYTE-kertoimen käyttöönoton myötä, koska HYTE-kertoimen mukaista valtionosuutta maksetaan osin TEAvisarin tulosten pohjalta. Kaikki TEAvisarin tulokset ovat luettavissa: Tulokset - TEAvisari - Terveiden edistämisen vertailutietojärjestelmä.

Taulukko: TEAvisari Kaikki sektorit 2024

Pisteet	Soini	Evijärvi	Isojoki	Lappajärvi	Vimpeli
Kaikki sektorit	61	54	49	68	70
Kuntajohto	64	56	37	70	69
Perusopetus	58	57	58	..	69
Lukiokoulutus	..	..	..	67	79
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..
Liikunta	65	42	48	63	76
Hyvinvointialueet	..	..	..	..	..
Kulttuuri	58	60	52	72	66

2.3. Hyte-kerroin

Hyte-kerroin on vuoden 2023 alusta käyttöön otettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös hyvinvointialueuudistuksen jälkeen.

Hyte-kerroin määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella. Prosessi-indikaattorit kuvaavat toimintaa, kun taas tulosindikaattorit kertovat saavutetuista tuloksista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Niiden soveltuvuus arvioidaan säännöllisesti, eikä niiden määrä tai sisältö pysy aina ennallaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden 15 §: ssä ”hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa”

Alla olevassa taulukossa on kirjattu Soinin ja vertailukuntien saamat kokonaispisteet vuodesta 2021 alkaen. Valtionosuutta kunnille on näiden pisteiden perusteella maksettu kuitenkin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2023.

		2021	2022	2023	2024
HYTE-kerroin, 0-100	Soini	43	55	54	59
	Evijärvi	71	48	54	49
	Isojoki	50	47	35	47
	Lappajärvi	66	70	71	58
	Vimpeli	57	43	58	62
HYTE-kerroin, 1000 euroa	Soini	24,6	31,1	29,3	34
	Evijärvi	48,3	32,8	35,5	34,5
	Isojoki	27,4	25,4	18,1	26,4
	Lappajärvi	55	56,5	56,7	50
	Vimpeli	45	33,6	44	50,7
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Soini	50	60	53	67
	Evijärvi	60	43	43	55
	Isojoki	43	40	27	60
	Lappajärvi	85	79	86	79
	Vimpeli	76	40	66	76
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Soini	36	50	54	51
	Evijärvi	82	54	65	42
	Isojoki	58	55	43	34
	Lappajärvi	48	60	57	36
	Vimpeli	38	46	51	47

Prosessi-indikaattori

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattoreita on 15kpl, mitkä mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Indikaattoreita on yhteensä neljältä eri alueelta: kuntajohto, peruskoulut, liikunta ja kulttuuri. Pisteet perustuvat TEA-viisariin, eli mittariin, jolla kuvataan kuntien terveydenedistämisaktiivisuutta.

Prosessi-indikaattoreissa Soini on saanut verrokkikuntiin nähden noin 10 pistettä vähemmän kuin Vimpeli ja Lappajärvi, mutta vastaavasti n. 10 pistettä enemmän kuin Evijärvi.

Kuntajohdon prosessi-indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja info ind. 5335	Soini	100	100	100	100
	Evijärvi	100	100	100	100
	Isojoki	100	100	100	100
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	0	0	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista info ind. 5331	Soini	100	100	0	0
	Evijärvi	100	100	100	100
	Isojoki	0	0	0	0
	Lappajärvi	0	0	0	0
	Vimpeli	100	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen info ind. 5330	Soini	0	0	0	0
	Evijärvi	0	0	0	0
	Isojoki	100	100	0	0
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	0	0	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä info ind. 5333	Soini	100	100	100	100
	Evijärvi	100	100	100	100
	Isojoki	100	100	100	100
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	100	100	100	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista info ind. 5336	Soini	100	100	100	100
	Evijärvi	0	0	0	0
	Isojoki			0	0
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	100	100	0	0

Kuntajohdon prosessi-indikaattorissa huomiota tulee kiinnittää tulevaisuudessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistavoitteiden toteutumisen mittareiden määrittelemisessä talousarviossa. Soinin osalta hyvinvoinnin- ja terveystavoitteiden esitleminen tarkastuslautakunnalle pisteet ovat nolla, sillä tässä näkyvät vuoden 2023 tehdyt toimenpiteet. Osin nämä on pystytty jo toteuttamaan ja seuraavassa TEA-viisarikyselyssä tulokset tulevat jo näkyviin. Muiden indikaattoreiden kohdalta Soinissa toimitaan vaaditulla tasolla.

Liikunnan prosessi-indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille info ind. 5327	Soini	0	0	0	100
	Evijärvi	100	0	0	100
	Isojoki	0	0	0	0
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä info ind. 5328	Soini	100	100	100	100
	Evijärvi	100	0	0	0
	Isojoki	0	0	0	0
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	0	0	0	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen info ind. 5321	Soini	100	100	100	100
	Evijärvi	0	0	0	0
	Isojoki	0	0	0	100
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	100	100	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa info ind. 5323	Soini	0	0	0	100
	Evijärvi	0	0	0	0
	Isojoki	0	0	0	100
	Lappajärvi	100	100	100	100
	Vimpeli	100	100	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin info ind. 5320	Soini	0	100	100	100
	Evijärvi	100	0	0	0
	Isojoki	0	0	0	100
	Lappajärvi	100	100	100	0
	Vimpeli	100	0	0	100

Liikunnan prosessi-indikaattorit toteutuvat Soinin osalta. Liikuntapalveluiden osalta indikaattorina on "Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille", mutta tässä kohdassa toimenpiteet suorittaa perusopetus tuottamalla Suomen mallin -liikuntakerhoja ei liikuntapalvelut.

Peruskoulun prosessi-indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä info ind. 5317	Soini			0	0
	Evijärvi	100	100	35	35
	Isojoki	100	100	0	0
	Lappajärvi	89	89		
	Vimpeli	42	42	8	8
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit info ind. 5316	Soini			100	100
	Evijärvi	41	41	88	88
	Isojoki	0	0	100	100
	Lappajärvi	11	11		
	Vimpeli	67	67	72	72
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista info ind. 5397	Soini			0	
	Evijärvi	100		100	
	Isojoki			100	
	Lappajärvi	100			
	Vimpeli	100		100	

Perusopetuksen osalta Soini on saanut 0 pistettä kohdassa ”Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä”. Pisteet ovat alhaiset, koska kouluruokasuositukset ovat tiukkoja, eikä niiden toteuttaminen ole käytännössä mahdollista. Kouluruokailusuositusten mukaan esimerkiksi ruokailulle tulisi varata aikaa vähintään 30 minuuttia, ja ruokailua ennen tai sen jälkeen tulisi olla vähintään 10 minuutin välitunti. Lisäksi ruokailu tulisi toteuttaa välillä kello 11 ja 12 välillä. Niin ikään suositusten mukaan oppilaille tulisi tarjota maksuton välipala, jos oppitunnit jatkuvat pidempään kuin kolme tuntia lounaan jälkeen. Soinissa ruokailun järjestäminen koko oppilasmäärälle rajoitetuissa tiloissa on haaste, ja jo siksi on vaikeaa toteuttaa suositusten toteutumista.

Kulttuuri prosessi-indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä Info 3984	Soini	0	0	0	0
	Evijärvi	100	100	100	100
	Isojoki	100	100	0	0
	Lappajärvi	0	0	100	100
	Vimpeli	0	0	0	0

Kulttuurin prosessi-indikaattori sisältää ainoastaan yhden indikaattorin mikä ei toteudu Soinin osalta. Tässä pystyy toteamaan, että tämä indikaattori jää myös monelta muulta verrokkikunnalta toteutumatta.

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattoreita on kuusi (6) kappaletta, jotka mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattorit on valittu sillä perusteella, että kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin. Indikaattoreissa on edustettuina eri ikäryhmät. Jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa

lähtökohtaisesti muutosta. Tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan.

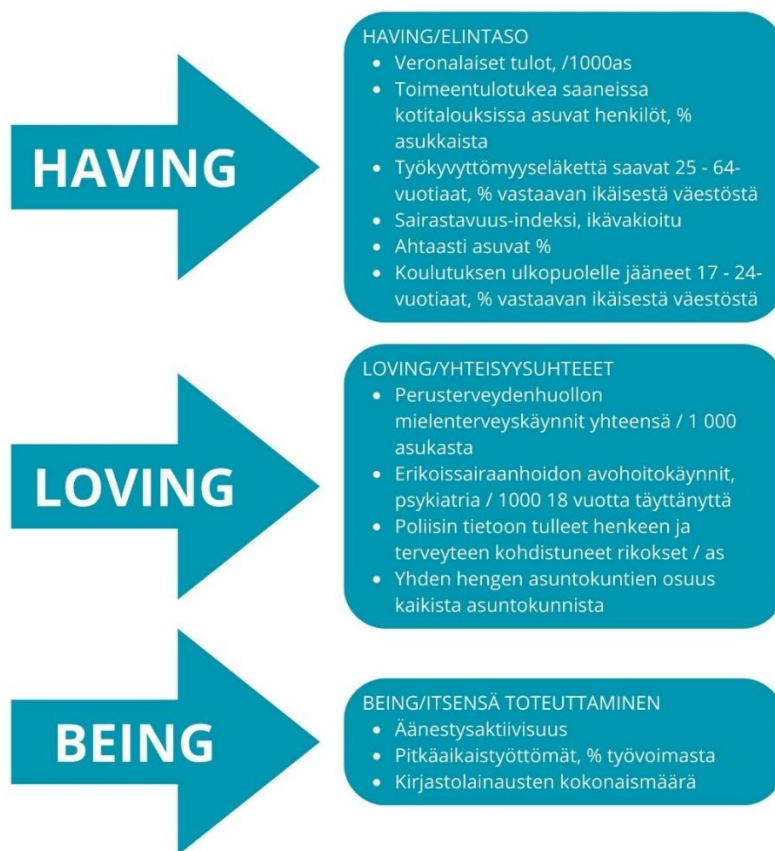
Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Arvo asettuu laskukaavan perusteella välille 0–100. Soinin kunnan pistemäärä tulosindikaattoreiden yhteismäärässä on suurin verrokkikuntiin verrattuna (51), toisena tulee Vimpeli (47) ja kolmantena Evijärvi (42). Soinilla on eniten parannettavaa tulosindikaattoreiden kohdalla työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osalta, sillä Soini on toiseksi heikoin verrokkikuntiin nähden.

Tulosindikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattoriinfo ind. 5308	Soini	22	56	87	45
	Evijärvi	90	63	66	37
	Isojoki	75	44	61	14
	Lappajärvi	42	63	63	42
	Vimpeli	41	44	71	19
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5301	Soini	38	38	54	54
	Evijärvi	36	36	40	40
	Isojoki	48	48	52	52
	Lappajärvi	49	49	46	46
	Vimpeli	20	20	43	43
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5304	Soini	43	54	50	70
	Evijärvi	100	47	100	38
	Isojoki	41	58	51	63
	Lappajärvi	100	100	100	32
	Vimpeli	36	64	50	100
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5306	Soini	24	62	34	48
	Evijärvi	100	46	100	100
	Isojoki	62	46	52	14
	Lappajärvi	19	55	50	26
	Vimpeli	38	51	64	20
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5307	Soini	48	44	49	39
	Evijärvi	89	55	54	12
	Isojoki	59	73	33	52
	Lappajärvi	45	57	50	41
	Vimpeli	51	54	35	52
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5303	Soini	46	46	48	48
	Evijärvi	76	76	26	26
	Isojoki	61	61	7	7
	Lappajärvi	35	35	31	31
	Vimpeli	44	44	46	46

2.4. Hyvinvointi-indikaattori

Kuntaliiton Hyvinvointi-indikaattorin tarkoituksena on tarjota strateginen tilannekuvatieto kuntien käyttöön. Hyvinvointi-indikaattori on laaja-alainen koonti-indikaattori hyvinvoinnin mittaamiseksi. Se kuvaa tuoreinta käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen läpileikkausta kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta. Hyvinvointi-indikaattori koostuu kolmesta osa-alueesta elintaso (having), yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Jokaisella osa-alueella on omat määrittävät indikaattorit, joista jokainen suhteutetaan kaikkien kuntien saamien arvojen kesken. Osa-alueet saavat omat kokonaistuloksensa. Näiden perusteella lasketaan lopullinen tulos, joka on suhteutettu keskiarvoon (100).

Kuva: Erik Allardtin hyvinvoinnin osa-alueet -jaotteluun perustuvat osa-alueet ovat:

Soini 2021-2023

Vuosi	Kunnan nimi	Hyvinvointi-indeksi	Elintaso	Yhteisyyssuhteet	Itsensä toteuttaminen
2023	Soini	104	93	99	116
2022	Soini	106	92	104	117
2021	Soini	108	91	105	121

Verrokkikunnat 2023

Vuosi	Kunnan nimi	Hyvinvointi-indeksi	Elintaso	Yhteisyyssuhteet	Itsensä toteuttaminen
2023	Evijärvi	115	101	107	125
2023	Isojoki	107	105	103	107
2023	Lappajärvi	99	100	98	99
2023	Vimpeli	95	97	89	103

Hyvinvointi-indikaattorissa on suhteutettu keskivertovastauksia siten, että keskiarvo saa arvon 100 ja keskivertoa huonommat tulokset alle 100 ja keskivertoa paremmat tulokset suuremman arvon kuin 100. Indikaattoriin on valittu tekijöitä, jotka eivät perustu kyselyvastauksiin ja jotka ovat saatavissa lähes kaikista kunnista. Hyvinvointi-indikaattori perustuu kvantitatiiviseen, ei kvalitatiiviseen tietoon.

Soinin kunnan pisteet ovat hieman tippuneet vuosien edetessä. Itsensä toteuttaminen ja yhteisyyssuhteet ovat olleet hieman laskussa, mutta vastaavasti elintaso on hieman noussut. Verrokkikuntiin nähden Soinissa tippunut Itsensä toteuttaminen -indeksi on kuitenkin toiseksi suurin verrokkikunnista, Evijärven ollessa kärjessä.

Ikävakioidut terveysindeksit

Useat sairaudet ovat voimakkaasti ikäriippuvaisia, jolloin alueen ikärakenne määrittää suurelta osin sairastavuuden tasoa. Ikävakioitu indeksi kuvaa alueiden välisiä sairastavuuseroja ikärakenteesta riippumatta.

Mitä suuremman arvon alue saa, sitä yleisempää on sairastavuus tällä alueella. Korkea indeksilukema voi kertoa suuresta sairastavuudesta ja/tai siitä, että alueella tunnistetaan ja hoidetaan sairautta erityisen aktiivisesti. Soinin indeksiluvut diabeteksen sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohdalta ovat suurempia kuin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen sekä työkyvyttömyys on hyvinvointialueen toiseksi suurin Soinissa 147,6, Ähtärin ollessa listan kärjessä (151,8). Sairastavuus, mielenterveys sekä sepelvaltimotautien indeksit jäivät hyvinvointialueen keskiarvon alapuolelle Soinissa.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023
Diabetesindeksi, ikävakioituinfo ind. 5661	Koko maa	95,9	97,6	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	113,2	114,4	116,1
	Evijärvi	112,6	114,7	115,8
	Isojoki	101,2	103,9	106,4
	Lappajärvi	117,4	116,5	117,4
	Soini	116,8	117,7	117,5
	Vimpeli	111,6	111,7	112,2
Mielenterveysindeksi, ikävakioituinfo ind. 5651	Koko maa	104,7	101,9	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	108,6	106,8	104,1
	Evijärvi	135,1	140,3	136,4
	Isojoki	112,7	110,1	107
	Lappajärvi	104,8	99,3	102,4
	Soini	93	96,3	94,5
	Vimpeli	129,8	124,7	106,1
Sairastavuusindeksi, ikävakioituinfo ind. 5641	Koko maa	101,1	100,6	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	107,7	107,6	106,3
	Evijärvi	122,6	125,1	123
	Isojoki	102,8	103,4	107,3
	Lappajärvi	102,9	104	105,7
	Soini	101,1	105,3	100,7
	Vimpeli	118,9	115,7	111,1
Sepelvaltimotauti-indeksi, ikävakioituinfo ind. 5645	Koko maa	103,2	101,6	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	125,1	118,4	111
	Evijärvi	233,2	242,2	215,2
	Isojoki	122,7	122,5	140,1
	Lappajärvi	66,7	73,8	95,7
	Soini	121	95,3	106,5
	Vimpeli	131,7	112,4	118,9
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu Info 5649	Koko maa	100,2	100,2	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	114	113,5	113,4
	Evijärvi	145,9	144,6	146,2
	Isojoki	108,2	105,5	103,7
	Lappajärvi	129,4	123,7	121,5
	Soini	125,1	127	124,3
	Vimpeli	110	114,8	116
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioituinfo ind. 5663	Koko maa	100	100	100
	Etelä-Pohjanmaan hvvinvointialue	120,5	122,2	123,5
	Evijärvi		133,4	133,8
	Isojoki		123,4	121,3
	Lappajärvi		119,1	122,4
	Soini		150,6	147,6
	Vimpeli		138,6	135,4

2.5. MOVE!-testit

Move! on perusopetusikäisten fyysisen toimintakyvyn mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka tavoitteena on seurata ja tukea oppilaiden fyysistä toimintakykyä. Move!-järjestelmässä mitataan: fyysisiä ominaisuuksia (kestävyys, nopeus, voima ja liikkuvuus), motorisia taitoja (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot), havaintomotorisia taitoja. Tarkoituksena on kannustaa oppilaita omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen ja tukea koulun, huoltajien, kouluterveydenhuollon ja muiden toimijoiden roolia liikunnallisen elämäntavan edistämässä. Move! toteutetaan kouluissa, jotta se tavoittaa kattavasti koko ikäluokat. Move! testituloksissa on puutteita, koska ikäluokka esim. Soinissa 2024 5. lk tyttöjen tuloksia ei ole ilmoitettu, koska testin tehneitä on alle 10, minkä takia tuloksia ei eritellä.

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky Info 5477					
Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024
Soini	miehet		20	16,7	68,4
	naiset	40	30,8	8,3	
	yhteensä	36,4	25	12,5	64,3
Evijärvi	miehet	61,9	50	55,6	75
	naiset	38,5	78,6	9,1	61,1
	yhteensä	52,9	66,7	37,9	66,7
Isojoki	miehet	9,1			
	naiset				
	yhteensä	22,2	60	46,7	35,7
Lappajärvi	miehet		27,3	17,6	55,6
	naiset		30,8	35,3	36,4
	yhteensä		29,2	26,5	48,3
Vimpeli	miehet	17,6	40	7,7	50
	naiset	40	33,3	42,9	30
	yhteensä	28,1	36,8	25,9	40

5. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on laskenut todella merkittävästi vuodelle 2024, jolloin oppilaita, joilla on heikko fyysinen toimintakyky, on jo yli puolet ikäluokasta. Vuosien välillä on eroja, mutta vaihtelu ei ole ollut tarkasteluvuosien ajalta aikaisemmin näin heikko. Toiseksi heikoin kunto on ollut vuonna 2021, jolloin 36,4% oppilaista on ollut heikko fyysinen toimintakyky. Verrokkikuntiin nähden vain Evijärvi jää Soinin taakse tuloksissa, toisissa kunnissa on lähes puolet vähemmän toimintakykyheikkoutta tässä ikäryhmässä.93

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky Info 5478					
Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024
Soini	miehet	61,9	40	50	70
	naiset	78,6	78,6	41,7	58,3
	yhteensä	68,6	58,6	45,8	63,6
Evijärvi	miehet	66,7	44,4		47,4
	naiset	63,6	66,7	57,1	
	yhteensä	65,5	57,1	54,5	46,4
Isojoki	miehet				33,3
	naiset			18,2	
	yhteensä	35,7		27,8	44,4
Lappajärvi	miehet		40	16,7	60
	naiset		70	66,7	
	yhteensä		55	46,7	56,2
Vimpeli	miehet	63,6	10	11,1	35,7
	naiset	50	12,5	33,3	30
	yhteensä	56,5	11,1	22,2	33,3

Tässä ikäluokassa (8. lk) fyysisen toimintakyvyn heikkous on ollut tasaisemmin heikko koko tarkasteluajanjakson ajan kuin 5. luokkalaisilla. Huomioitavaa on kuitenkin myös tässä ikäluokassa, että yli puolet soinilaisista omaavat heikon fyysisen toimintakyvyn. 8. luokkalaisten osalta Soinista löytyy eniten oppilaita, joilla on heikko fyysinen toimintakyky verrattaessa verrokkikuntiin.

Ikäluokat ovat erilaisia ja myös vuosittaiset tulokset osoittavat tämän. Tulee kuitenkin huomioida, että tällä hetkellä niin 5. luokan kuin 8. luokan oppilaista yli puolet ovat fyysiseltä toimintakyvyltään heikkoja ja mitä tämä ilmiö tuo tullessaan, kun tämä ikäluokka vanhenee armeija ikäiseksi tai työikäiseksi.

Vuosien 2021-2024 analyysi

Move! testitulosten analyysissä käsitellään valtuustokauden 2021-2025 vuosilta saatuja tuloksia osa-alue kerrallaan. Kaikilta vuosilta ei ole tilastoja saatavilla kohderyhmän liian vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Esimerkiksi 5. luokan tyttöjen osalta ei ole tilastotietoja saatavilla vuoden 2024 osalta, joten tuloksia käsitellään vuosilta 2021-2023 heidän osaltaan. Vastaavasti 5. luokan poikien tuloksia ei ole saatavilla vuodelta 2021, joten heidän osaltaan tuloksia käsitellään vuosien 2022-2024 osalta. 8. luokkalaisten tulokset ovat saatavilla kaikilta tarkasteluvuosilta niin tyttöjen kuin poikien osalta.

Tuloksia on tarkasteltu kolmelta eri tasolta:

Terveyttä edistävä taso: terveyttä ja hyvinvointia edistävällä tasolla eli oppilaan fyysinen toimintakyky edistää hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan.

Terveyttä ylläpitävä taso: terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävällä tasolla eli oppilaan fyysinen toimintakyky ylläpitää hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan.

Terveyttä kuluttava taso: terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla eli oppilaalla voi olla vaikeuksia selviytyä väsymättä arkipäivän toiminnoista.

5. luokka

Kestävyyskunto

Tyttöjen keskiarvoinen kunto on ollut ylläpitävällä tasolla mittausaikana. Pientä nousua on ollut vuonna 2023 tuloksissa, mutta ei riittävästi noustakseen terveyttä edistävälle tasolle. Poikien osalta on pysytty vuosina 2022-2023 ylläpitävällä tasolla, mutta vuoden 2024 tulokset ovat painuneet kestävyyskunnan osalta terveyttä kuluttavalle tasolle.

Motoriset taidot

Tyttöjen osalta vauhdittoman 5-loikan tulokset ovat vuosien 2021-2023 ollut keskiarvoisesti terveyttä edistävällä tasolla. Vuonna 2022 tulos on jäänyt hieman tämän alapuolelle, mutta ei merkittävästi. Poikien osalta tulokset ovat olleet vuosina 2022-2023 juuri ja juuri ylläpitävällä tasolla, mutta vuoden 2024 tulokset ovat tippuneet terveyttä kuluttavalle tasolle. Poikien osalta 73,7% on saavuttanut alimman tason ja ainoastaan 15,8% terveyttä edistävän tason.

Heitto-kiinniottoyhdistelmä

Tyttöjen tulokset ovat olleet vuosina 2021-2022 ylläpitävän tason paremmalla osalla, mutta vuonna 2023 tulos on tippunut paljon, mutta pysynyt samalla asteikolla kuin edelliset vuodet. Poikien osalta 2022 on oltu terveyttä edistävällä tasolla, mistä seuraavalle vuodelle on tiputtu tuloksista hieman, mutta vuonna 2024 tulokset ovat jo terveyttä kuluttavalla tasolla.

Keskivartalon lihasvoima

Tyttöjen lihasvoima keskivartalon osalta on ollut suurta heittelyä tarkasteltavien vuosien sisällä. Vuonna 2021 tulosten keskivartalovoima on ollut kuluttavaa, 2022 edistävää ja vuonna 2023 ylläpitävää tasoa. Poikien osalta tulokset ovat olleet vastaavasti vuosina 2022-2023 terveyttä edistävällä tasolla, kun vuodelle 2024 tulokset ovat romahtaneet terveyttä kuluttavalle tasolle reippaasti, kuluttavan tason kriteeri on 25 toistoa tai vähemmän ja Soinin keskiarvotulos on 12 toistoa.

Ylävartalon lihasvoima

Tyttöjen ylävartalon voima on ollut tasaisesti tarkastelluiden vuosien ajan edistävän ja ylläpitävän tason rajalla. Heittely vuosien aikana on ainoastaan 1,5 toistoa. Poikien osalta taso on taas heitellyt enemmän, sillä vuoden 2022 tuloksen ja 2023 välillä on seitsemän toistoa ollen vuonna 2022 ylläpitävällä ja 2023 edistävällä tasolla. Vuonna 2024 tulos on tippunut taas vuoden 2022 ylläpitävälle tasolle.

Liikkuvuus

Kyykistyksessä tyttöjen taso on ollut tarkasteltuina vuosina 100%. Pojilla vuonna 2022 on liikkuvuus ollut hieman vajaata, 2023 täydet 100%, mutta vuonna 2024 tulos on tippunut 78,9%:n. Alaselän ojennus täysistunnassa on tyttöjen osalta ollut vuosien ajan 100%. Pojilla on tulos ollut tarkasteluvuosina 2022-2023 100%, mutta vuonna 2024 tulos on tippunut kymmenyksen. Olkapäiden liikkuvuudessa on eroja oikean ja vasemman käden liikkuvuuksia tarkastellessa. Tytöillä vasemman käden liikkuvuus on n. 10-20% heikompi kuin oikean käden. Pojilla vuonna 2022 vasemman käden liikkuvuus on ollut 30% heikompi oikeaan käteen verrattaessa. Vuonna 2023 käsien liikkuvuus on ollut

hyvin samanlainen ja saavuttaen n. 80% tason. Vuonna 2024 liikkuvuus on heikentynyt oikealla ja vasemmalla tuloksen ollen ollen oikealla 73,7% ja vasemmalla ainoastaan 52,6%.

Yhteenveto

5. luokan testeistä voi sanoa, että tulokset neljän vuoden ajalta ovat olleet tasaisia, mutta viimeisen vuoden aikana 2024 tulokset ovat heikentyneet niin tytöillä kuin pojilla fyysisen kunnon osa-alueella.

Fyysisen kunnon (kestävyys, lihasvoima, nopeus, motoriset taidot) osalta suurimmat haasteet ovat tytöillä motorisissa taidoissa. Myös kestävyyskunto on ollut viime vuosien ajan heikko, vaikka on pysynyt osin ylläpitävän tason puolella. Pojilla motorisissa taidoissa mikä voi heijastaa myös tuloksissa nopean voimantuoton rajoittuneisuuteen. Keskivartalon voima on heikentynyt vuoden 2024 tuloksissa reippaasti, mikä nousi tuloksista myös selkeästi esille.

Liikkuvuuden yhteenvetona voi sanoa, että lantionseudun liikkuvuus on hyvällä tasolla vuoden 2024 osalta niin tytöillä kuin pojilla. Ylävartalon liikkuvuudessa on heikkoutta niin tytöillä kuin pojille ja varsinkin pojilla vuoden 2024 tuloksien osalta.

8. luokka

Kestävyyskunto

Tyttöjen kestävyyskunto on ollut matalalla koko tarkasteluvuosien ajan. Heikoin kunto on ollut testeissä vuonna 2022, milloin on jääty keskiarvolta terveyttä ylläpitävästä tasosta noin minuutti. Paras vuosi on ollut vuonna 2023, milloin keskiarvo on ylittänyt edellä mainitun tason 21 sekunnilla. Tyttöjen 2024 tulokset sijoittuvat tasaisesti kaikille kolmelle tulosalueelle. Myös poikien kestävyyskunto on matala. Heikoin vuosi testeissä on ollut 2021, milloin terveyttä ylläpitävästä tasosta on jääty 1 min 29 sekuntia keskiarvolta. Parastulos on ollut heti seuraava vuosi 2023, milloin on ylitetty edellä mainittu taso 14 sekunnilla, mistä tulos on tippunut hieman seuraavina vuosina. Poikien tulokset sijoittuvat 69,2 prosenttisesti terveyttä kuluttavalle tasolle vuonna 2024.

Motoriset taidot

Tyttöjen tulokset vauhdittomassa 5-loikassa sijoittuvat 2024 tasaisesti jokaiselle tulosalueelle. Tarkasteltavien vuosien keskiarvo on ollut terveyttä ylläpitävällä tasolla kaikkina vuosina. Pojilla korostuu vuoden 2024 osalta terveyttä kuluttava tulosalue, mutta keskiarvoltaan tarkasteluvuosina tulos on kuitenkin ollut terveyttä edistävällä tasolla.

Heitto-kiinniottoyhdistelmä

Tyttöjen tulokset ovat olleet vuonna 2021 terveyttä kuluttavalla tasolla, mutta tämän jälkeen on tulokset nousseet terveyttä ylläpitävän tason yläpään laskien sieltä hieman alemmaksi, mutta säilyen ylläpitävällä tulosalueella. Poikien tulokset ovat pysyneet tarkasteluvuosina terveyttä ylläpitävällä tasolla koko ajan. Vuoden 2024 osalta on huomioitavaa, että yksittäistensuoritusten prosentuaalinen enemmistö sijoittuu myös ylläpitävälle tasolle.

Keskivartalon lihasvoima

Tyttöjen keskivartalon lihasvoima on ollut vuosina 2021-2023 ylläpitävällä tasolla, mutta vuonna 2024 tulos on tippunut kuluttavalle tasolle. Vastaavasti poikien tulokset ovat olleet vuosina 2021-2022 paremmat kuin 2023-2024. Tulosten keskiarvo on kuitenkin pysynyt ylläpitävällä tasolla kaikkina tarkasteluvuosina.

Ylävartalon lihasvoima

Tyttöjen etunojapunnerruksessa vuodet 2021 ja 2024 ovat olleet heikommat tulosten sijoituttua terveyttä kuluttavalle tasolle, mutta taas vuodet 2022-2023 ovat olleet tuloksissa hieman paremmat sijoittuen ylläpitävälle tasolle. Vuoden 2024 osalta tyttöjen yksittäisissä tuloksissa 61,5% on sijoittunut kuluttavalle tasolle. Pojilla etunojapunnerrusten tulokset ovat olleet tarkasteluvuosina tasaiset ja tulokset ovat sijoittuneet kaikkina vuosina ylläpitävälle tasolle.

Liikkuvuus

Tytöillä kyykistymisessä on ollut ongelmia tarkasteluvuosien alussa, mutta liikkuvuus tässä liikkeessä on parantunut vuosittain saavuttaen täyden liikkuvuuden vuonna 2024. Tyttöillä alaselän ojennus on ollut koko tarkasteluajanjakson 100%. Pojilla kyykistys ja alaselän ojennus täysistunnassa tuloksissa on ollut vuonna 2021 todella heikko, sillä vain 57,1% oppilaista on pystynyt suorittamaan liikkeen. Seuraavalle vuodelle liikkuvuus on kasvanut nousten yli 90%, missä kyykistys on säilyt ja saavuttanut 2024 kaikkien osalta liikkeen suorituksen eli 100%. Alaselän ojennus on tehnyt suurempia eroja suorituksissa ollen vuonna 2022 yli 90%, vuonna 2023 67% ja taas vuonna 2024 90%.

Olkapäiden liikkuvuus on tytöillä heikompi vasemmalla kuin oikealla. Oikean käden liikkuvuus on tarkasteluvuosilta suhteellisen hyvä, mutta vasemman olkapään liikkuvuus on n. 15-20% heikompi kuin oikea. Pojilla olkapäiden liikkuvuus ei ole kulkenut samassa suhteessa lantionseudun liikkuvuuden kanssa. Olkapäiden liikkuvuudessa vuodet 2022 ja 2024 ovat olleet heikompia kuin vuodet 2021 ja 2023. Huomioitavaa kuitenkin on, että vuonna 2024 liikkeen niin oikealla kuin vasemmalla puolella pystyi suorittamaan ainoastaan 44,4%.

Yhteenveto

8. luokkalaisten MOVE! testistä nousee kokonaisuus. Hyvin pieni prosentti tästä ikäluokasta saavuttaa terveyttä edistävän tason, kun vastaavasti suurimmassa osasta testeistä suurimmat prosentit löytyvät terveyttä kuluttavalta tasolta.

Fyysisen kunnon (kestävyys, lihasvoima, nopeus, motoriset taidot) osata suurimmat haasteet ovat tytöillä keskivartalon ja ylävartalon lihasvoimassa. Pojilla kestävyyskunnon alueella. Keskivartalon voima on hieman heikentynyt vuosien edetessä, vaikka tulokset ovat säilyneet ylläpitävällä tasolla.

Liikkuvuuden yhteenvetona voi sanoa, että tyttöjen liikkuvuus on säilynyt tasaisemmin tarkasteluvuosien ajan sekä on parantunut hieman. Pojilla vuosien välillä on suurempi eroja sekä viimeisen vuoden 2024 liikkuvuus on heikentynyt merkittävästi olkapäiden alueella.

3. HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025

Hyvinvointikertomukseen on koottu kunnan tietoja ja vertailuna Isojoen, Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin hyvinvointitietoa ja terveyseroja kuvaavia indikaattoreita. Verrokkikunnat ovat valikoituneet kunnan asukasluvun sekä maantieteellisen sijainnin perusteella. Kaikki kunnat sijaitsevat nykyisen Etelä-Pohjanamaan hyvinvointialueen sisällä. Perusindikaattorien lisäksi hyvinvointikertomukseen on sisällytetty täydentäviä indikaattoreita. Laajassa hyvinvointikertomuksessa on käytetty ainoastaan niitä indikaattoreita, joista on saatavilla tuloksia 2021-2024 vuosilta Soinista. Tietoja tarkastellaan sekä talouden ja elinvoiman osalta, että väestöryhmittäin; lapset ja varhaisnuoret, nuoret ja nuoret aikuiset, työikäiset ja ikäihmiset. Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on, sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Mikäli kunnassa on noin 100 vastaajaa, muodostaa yksi vastaaja yhden prosenttiyksikön. Muutoksen tulisi olla pienissä (alle 100 vastaajan) kunnissa vähintään 5 prosenttiyksikköä, jotta siihen kannattaa kiinnittää huomiota. Suuremmissa kunnissa jo 2 prosenttiyksikön muutos on merkittävä.

Osa indikaattoreista on otettu hyvinvointikertomus.fi sivuston kautta. Näissä esityksissä oman organisaation indikaattoriarvon suhteellinen muutos ilmaistaan prosentteina (muutos tapahtunut pidemmällä aikavälillä kuin ko. valtuustokaudella). Ympyrän kehän vahvuus kuvaa muutoksen voimakkuutta: mitä suurempi muutos, sitä paksumpi ympyrän kehä. Ympyrän kehän liikennevaloväri määräytyy indikaattoriarvossa tapahtuneen kehityksen ja indikaattorin arvotuksen perusteella. Ympyrän harmaa väri on merkki siitä, että indikaattoria ei ole arvotettu. Alle viiden prosentin muutos esitetään mustalla vaakanuolella indikaattorin arvotuksesta riippumatta.

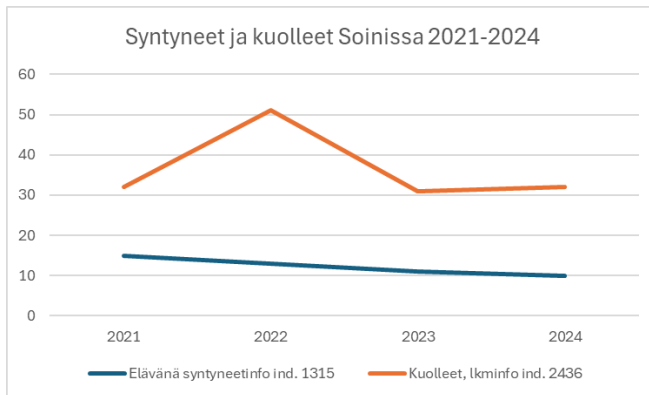
THL on valmistellut ehdotuksen laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi sosiaali ja terveystieteille. Vähimmäistietovaatimukset eivät ole vielä voimassa tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa. Vähimmäistietovaatimuksia ei ole kaikkia esitelty tässä hyvinvointikertomuksessa, koska Soinin osalta kaikkien indikaattoreiden tuloksia ei ole julkaistu. Indikaattoritulosten puutteeseen voi syynä olla Kuusiolinnan käyttämät eri ID-koodit mistä indikaattoritiedot kerätään tai Soinin kunnan liian vähäinen ko. ryhmän otanta, milloin tuloksia ei voida julkaista.

3.1. Väestö

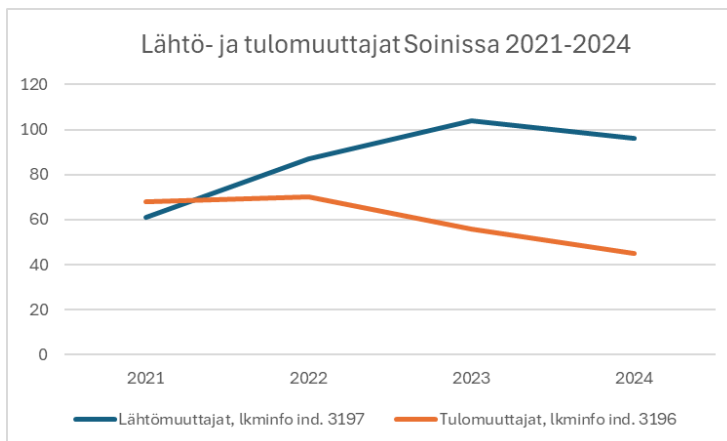
Väkiluku on tippunut Soinissa viimeisen neljän vuoden aikana prosentuaalisesti lähes puolet enemmän kuin verrokkikunnissa. Väkiluku tulee tippumaan ennusteen mukaan jokaisessa verrokkikunnassa ja niin myös Soinissa vuoteen 2030 mennessä. Ennu-14-vuotiaiden osuus on pysynyt melko tasaisena viimeiset neljä vuotta, mutta ennusteen mukaan vuoteen 2030 steen mukaan tiputus väkiluvussa tulee olemaan hyvin saman kaltainen kaikkien kuntien osalta. Soinissa 0 tämän ikäluokan osuus tulee tippumaan 25%. 15-64-vuotiaiden osuus tulee tippumaan vähemmän (3,7%). Vastaavasti 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien prosenttiosuus väestöstä tulee kasvamaan Soinissa eri ikäluokissa n. 12-18%.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024	Ennuste 2030	Erotus 2021-2024
Väestö (ennuste laskettu 2024)	Soini	1997	1 942	1 873	1 800	1 627	10,90 %
	Evijärvi	2404	2 346	2 292	2 272	2 072	5,80 %
	Isojoki	1891	1 852	1 814	1 794	1 629	5,40 %
	Lappajärvi	2866	2 820	2 789	2 758	2 471	3,90 %
	Vimpeli	2756	2 671	2 656	2 607	2 383	5,70 %
0 - 14-vuotiaat, % väestöstä	Soini	15,8	16,2	15,6	15	12	
	Evijärvi	16,2	16,2	15,7	15	12,7	
	Isojoki	10,8	10,7	11,3	11,2	9,8	
	Lappajärvi	14	13,5	13,4	13,3	11	
	Vimpeli	12,9	13	12,8	12,2	8,7	
15 - 64-vuotiaat, % väestöstä	Soini	51,9	51	50,7	50	48,2	
	Evijärvi	53,9	53,9	53,4	53,9	53,5	
	Isojoki	54,1	53,5	52,6	52,8	49,7	
	Lappajärvi	49,5	48,9	48,4	47,6	47,8	
	Vimpeli	55,5	54,4	54,4	53,3	53,3	
65 vuotta täyttäneet, % väestöstä	Soini	32,3	32,8	33,7	35	39,8	
	Evijärvi	29,9	29,9	31	31,1	33,7	
	Isojoki	35,1	35,8	36,1	36	40,5	
	Lappajärvi	36,5	37,5	38,1	39,1	41,3	
	Vimpeli	31,6	32,6	32,8	34,5	38	
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä	Soini	15,2	15,4	16,3	17,4	21,3	
	Evijärvi	14,7	15	15,4	15,5	18,3	
	Isojoki	16,2	17	17,4	18,1	20,9	
	Lappajärvi	17,5	18,2	19,4	19,8	22,7	
	Vimpeli	13,3	14,1	15	15,8	20,6	
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä	Soini	4,6	4,6	5,1	5,1	5,8	
	Evijärvi	4,5	4,3	4,3	4	5,3	
	Isojoki	5,7	6	5,6	5,6	5,3	
	Lappajärvi	5,2	5,4	5,4	5,5	6,8	
	Vimpeli	4,3	4,1	4,1	4,6	5	

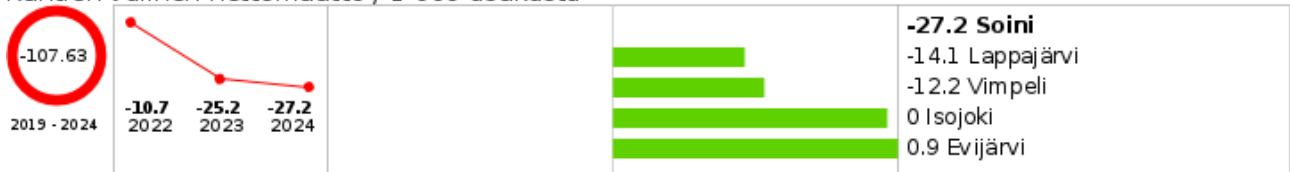
	2021	2022	2023	2024
Elävänä syntyneetinfo ind. 1315	15	13	11	10
Kuolleet, lkminfo ind. 2436	32	51	31	32

	2021	2022	2023	2024
Lähtömuuttajat, lkminfo ind. 3197	61	87	104	96
Tulomuuttajat, lkminfo ind. 3196	68	70	56	45

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

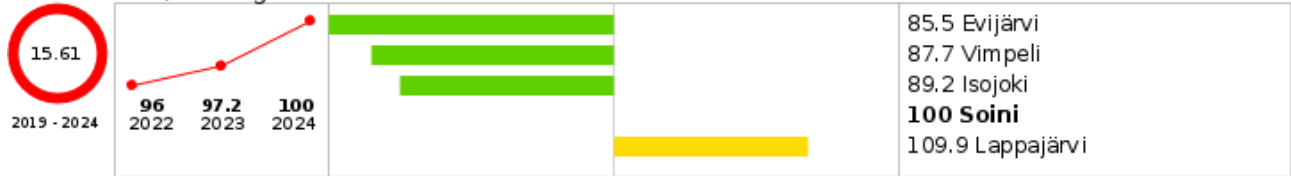

Nettomuutto saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat). Näin nettomuutto on positiivinen, jos alueelle on muuttanut enemmän kuin alueelta on muuttanut pois.

Kuntien välisessä nettomuutossa Soini nousee selkeästi häviäjän paikalle, sillä Soinin lukemat ovat melkein puolta isommat kuin toiseksi tulleen Lappajärven. Syntyvyys Soinissa on laskenut tasaisesti vuosien 2021-2024 välillä. Kuolleisuus on ollut vuonna 2022 suurinta, minkä jälkeen on palattu samalle tasolle vuoden 2021 kanssa.

3.2. Huoltosuhte

Huoltosuhte, demografinen

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Nykyään huoltosuhte on 0,5 eli kahta työikäistä kohti on yksi huollettavan ikäinen. Väestöennusteiden mukaan vuonna 2030 suhde on jo yli 0,7 eli sataa työikäistä kohden huollettavan ikäisiä on (yli) 70. Suomen väestörakenne siis vanhenee.

Lapsiperheet, % perheistä

Indikaattori ilmaisee lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista perheistä. Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia.

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Asuntokunnat ja asuinolot -tilaston perusjoukon muodostavat vakinaisesti varsinaisissa asunnoissa asuvat henkilöt eli ns. asuntoväestö. Henkilöitä, jotka ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan kirjoilla laitoksissa, asunnottomia, ulkomailla ja tietymättömissä olevia, ei lueta asuntoväestöön.

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Indikaattori ilmaisee yhden vanhemman lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista lapsiperheistä.

Koulutustasomittain

Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Väestön koulutustasoa osoittava mittain kuvaa väestöryhmän koulutustasoa koulutuspiduudella. Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen.

Yhteenveto huoltosuhte

Huoltosuhteen nousu osoittaa, että Soinin väestö ikääntyy. Vertailussa verrokkikuntiin voidaan todeta soinilaisten olevan toiseksi vanhimpia Lappajärven jälkeen.

Soinissa lapsiperheiden määrä on tarkasteluvuosina jo lähtenyt hienoiseen laskuun. Vastaavasti yksin asuvat sekä yhden vanhemman perheet ovat yleistyneet neljän vuoden aikana. Verrokkikuntiin nähden Soinissa on kuitenkin perheitä suhteellisesti toiseksi eniten sekä yhden vanhemman perheitä toiseksi vähiten. Evijärvi on näissä kummassakin indikaattorissa Soinin edellä. Yksinasuvia on Soinissa taas toiseksi eniten verrokkikuntiin nähden, vain Isojoella on indikaattoriprosentti suurempi.

Koulutustasomittauksessa Soinin koulutustaso on noussut viimeisen kolmen vuoden aikana. Tästä huolimatta soinilaiset ovat verrokkikuntiin nähden heikoimmin koulutettuja heti Isojoen jälkeen.

3.3. Elinvoima

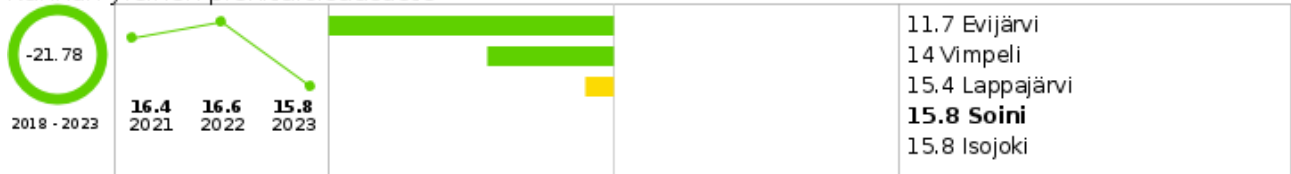
Valtuustokaudella 2020-2024 talouden suunta Soinin kunnassa on ollut nouseva ja kahden viime tilikauden vuosikate noin 1,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tämä näkyy tunnusluvusta ”Vuosikate €/asukas”. Myös lainoja on saatu lyhennettyä eikä uutta lainaa ole tarvinnut ottaa. ”Lainakanta €/asukas” on laskenut vuosi vuodelta. Negatiivista kehityksessä on ollut asukasluvun pieneneminen. Tämä on ollut suunta kaikissa alueemme pikkukunnissa.

Muut tässä käytössä olevat indikaattorit eivät sinänsä näytä kunnan talouden kehitystä, koska vuoden 2023 alussa voimaantullut sote-uudistus vei kunnan verotulot ja valtionosuudet täysin uudelle aikakaudelle. Uudistuksesta johtuen ”suhteellinen velkaantuneisuus” näyttää huimaa nousua vuodelle 2023, vaikka lainakanta on pienentynyt ja vuosi oli taloudellisesti todella hyvä. Tämä siksi, että tunnusluvun laskennassa käytetään vertailulukuna vuosittaisia käyttötuloja, joihin sisältyy verotulot ja valtionosuudet. Yhteissummaltaan nämä tulot pienenevät Soinissa lähes yhdeksän miljoonaa euroa sosiaali- ja terveydenhoitopalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueelle.

Soinin indikaattori 2020-2024

Indikaattori	2020	2021	2022	2023	2024
Valtionosuudet €/asukas	4078	1036	440	1140	981
Valtionosuudet %nettokustannuksista	57	52,7	56,6	42	37
Vuosikate €/asukas	278	18	636	925	969
Vuosikate % poistoista	113,7	6,2	227,7	327	342
Lainakanta €/asukas	3176	6902	3405	2976	2534
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	48,7	53,6	44,9	78,5	65,9
Verotulot €/asukas	3118	3312	3741	2567	2694

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna.

Lasten pienituloisuusaste

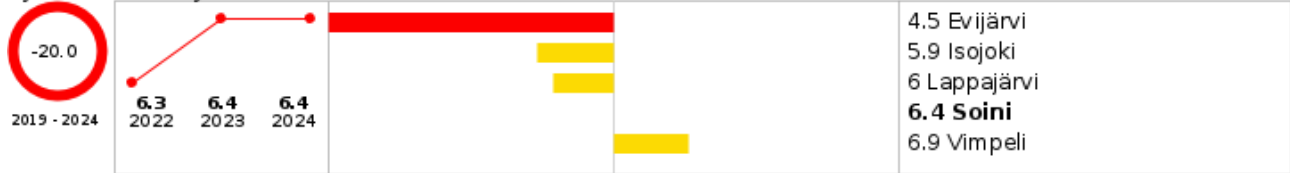
Tilasto kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Mikäli alle 18-vuotiaiden pienituloisuusaste on korkeampi kuin väestön yleinen pienituloisuusaste, lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on keskimääräistä heikompi.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet: vuoden aikana vähintään 10 kuukautena toimeentulotukea saaneet. Indikaattori kertoo kuinka suuri osuus työiässä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä.

Työttömät, % työvoimasta

Työttömänä pidetään työnhakijaa, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu (03). Päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita ei lueta työttömiksi myöskään lomien aikana.

Työttömyys vaikuttaa haitallisesti myös terveyteen ja hyvinvointiin - eritoten jos työttömyys pitkittyy. Työttömyys voi johtaa huonoon terveyteen, mutta toisaalta huono terveys voi johtaa korkeampaan työttömyysriskiin.

Työlliset, % väestöstä

Indikaattori ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä. Työllisiksi luetaan 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentaviikolla 25.-31.12. tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin.

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Indikaattori ilmaisee tarkasteltavan alueen asuntokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista. Gini-kertoimen laskennassa asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo jaetaan asuntokunnan kulutusyksikköluvulla. Kulutusyksikköluvu huomioi sen, että asuntokunnat ovat kooltaan ja rakenteeltaan erikokoisia.

Gini-kerroin on yksi yleisimmän käytetyistä tuloerojen mittareista. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Työllisyys ja työttömyys ovat keskeisimmät tuloeroihin vaikuttavat tekijät. Hyvin suurten tuloerojen katsotaan heikentävän sosiaalista koheesiota, luottamusta ja liikkuvuutta, joiden heikkenemisellä on negatiivisia vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja talouteen.

Yhteenveto elinvoima

Soinin pienituloisten lukumäärä on laskenut viime vuosien aikana, mutta tästä huolimatta Soinissa on verrokkikuntiin nähden eniten pienituloisia Isojoen kanssa. Myös pienituloisissa lapsiperheissä on nähtävillä sama suunta ja olemme verrokkikuntiin nähden Lappajärven jälkeen heti toiseksi

pienituloisin lasten osalta. Soinissa kuitenkin lapsiperheiden pienituloisuusaste on pienempi kuin kunnan yleinen pienituloisuusaste, joten suhteellisesti lapsiperheiden tuloasema ei ole keskimääräistä heikompi.

Soinissa on eniten verrokkikuntiin nähden pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavia työkäisiä. Soinin luku on melkein tuplasti enemmän kuin muilla verrokkikunnilla, mikä osaltaan kertoo myös köyhyyden rajoista. Myös työttömyys on Soinissa verrokkikuntiin nähden suurempaa kuin suurella osalla muista kunnista.

Gini-kertoimen mukaan Soinin tuloerot kuntalaisten välillä ovat verrokkikuntien tasaisimmat. Vuosien 2021-2023 välillä on tapahtunut pientä muutosta Soinin osalta, mutta suuria tuloeroja ei kunnassa ole tapahtunut.

Soinissa on paljon pienituloisia, pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavia, työttömiä sekä Gini-kerroin on matala, joten tästä yhteenvetona voimme todeta, että soinilaisten toimeentulo on heikkoa kauttaaltaan.

3.4. Lapset ja varhaisetnuoret

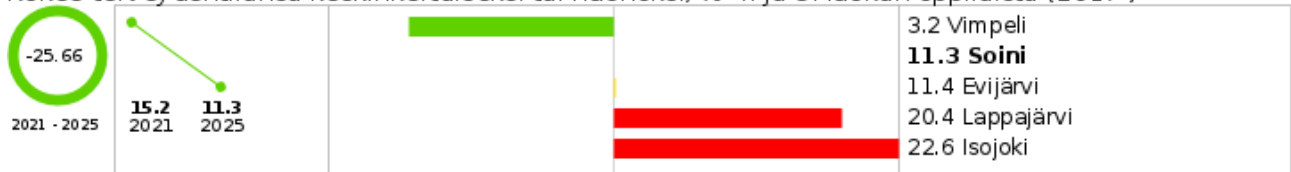
3.4.1. Hyvinvointi

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

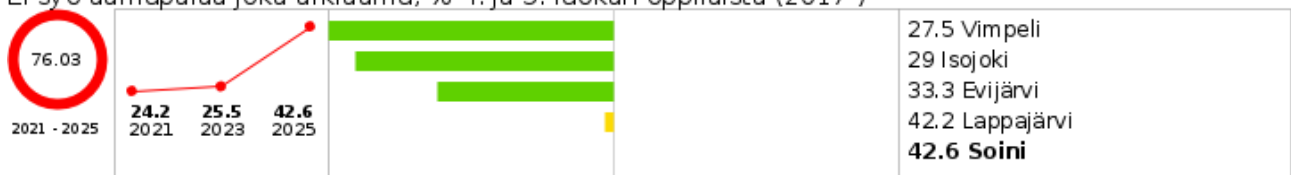
Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai melko tai erittäin huonoksi kokevien peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Indikaattori ilmaisee peruskoulun 4.- ja 5.-luokkalaisten osuuden prosentteina, jotka syövät aamupalaa harvemmin kuin viitenä arki-aamuna. Prosenttiosuus on laskettu kysymykseen vastanneista.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

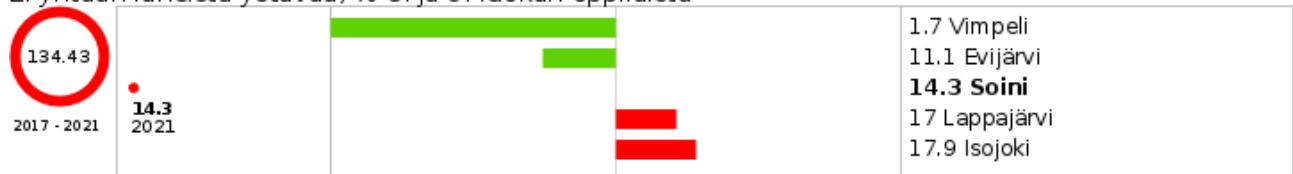
Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

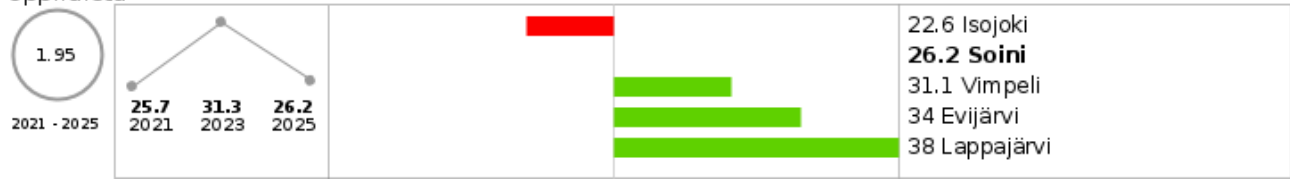
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuuden (%) peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista ko. ikäluokassa, jotka vastasivat Kouluterveyskyselyn ko. kysymykseen.

Monet mielenterveyden häiriöt ilmaantuvat ensi kertaa nuoruudessa. Ne ovat nykyään Suomessa tavallisimpia koululaisten terveysongelmia. Yleisimmät nuorten mielenterveyshäiriöt ovat mieliala-, ahdistuneisuus-, käytös- ja päihdehäiriöt.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee vapaa-ajallaan tavallisesti korkeintaan tunnin viikossa hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa harrastavien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

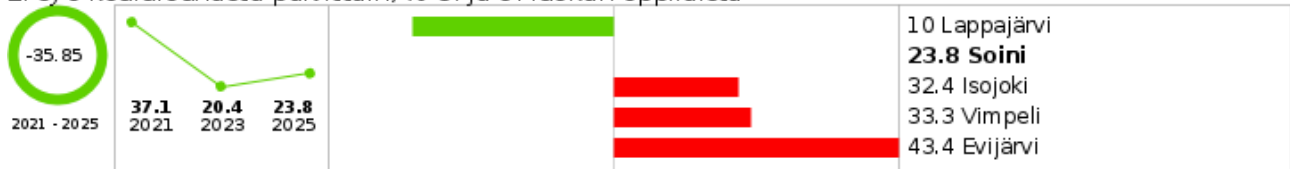
Fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaan 13 - 18-vuotiaiden tulee liikkua 1-1½ tuntia päivässä. Päivittäiseen liikunta-annokseen tulee sisältyä useita vähintään 10 minuuttia kestäviä reippaan liikunnan jaksoja. Vähintään 3 kertaa viikossa tulee harrastaa lihaskuntoa, liikkuvuutta ja luiden terveyttä edistävää liikuntaa. Koululiikunta ei riitä täyttämään tätä suositusta.

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

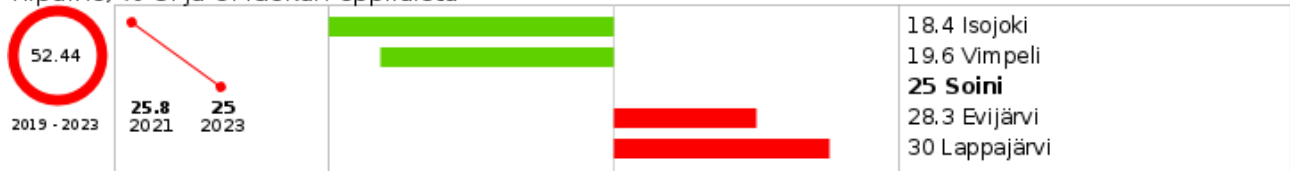
Indikaattori ilmaisee aamupalan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien peruskoulun 8. - ja 9.-luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee painoindeksiin perustuen ylipainoisten peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ylipainon raja määrittyy iän ja sukupuolen mukaan. 18-vuotiailla ja sitä vanhemmilla raja on 25 kg/m². Nuoremmilla ikäryhmillä raja on pienempi, esimerkiksi 14-vuotiailla pojilla 22,62 kg/m² ja tytöillä 23,34 kg/m².

Yhteenveto hyvinvointi

Soinilaisissa 4. ja 5. luokkalaisten kokemassa terveydentilassa on tarkasteluvuosina tullut Soinin kohdalta parannusta ja olemmekin Vimpelin jälkeen toisena vertailussa verrokkikuntiin nähden. Saman ikäluokan tuntemus oman elämänsä tyytyväisyyteen on tippunut tarkasteluvuosina 5%. Tässä ikäluokassa tyytyväisyys omaan elämänsä on n. 12% parempi kuin muutama vuosi vanhemmilla.

Soinilaiset 8. ja 9. luokkalaiset ovat tyytyväisiä elämäänsä nousevalla prosentilla sekä saavuttaen verrokkikuntien eniten tyytyväisimmän ikäluokan. Soinilaisista 8. ja 9. luokkalaisten kokema terveydentila on vastaavasti heikentynyt tarkastelussa olevina vuosina tasaisesti. Verrokkikuntiin nähden sijoitumme keskikastiin. Vaikka terveydentila koetaan heikoksi tai keskinkertaisesti on oppilaiden kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus vähentynyt melkein samalla prosenttimäärällä. Myös ylipaino on vähentynyt 8. ja 9. luokkalaisilla tarkasteluvuosien aikana. Aamupalan arkiaamuisin syövien sekä kouluruokailun väliin jättävien osuus on laskenut tarkasteluvuosien aikana. Meillä oppilaat syövät kuitenkin useammin aamupalaa ja kouluruokaa toiseksi eniten verrokkikuntiin nähden.

Liikunnan harrastaminen Soinissa on nuorten osalta toiseksi yleisintä verrokkikunnista. Tämän ikäluokan nuorista harrastaa korkeintaan tunnin viikossa 26,2%, eli useammat liikkuvat enemmän kuin tunnin viikossa mikä on terveyden ja hyvinvoinnin kannalta hyvä asia. Fyysisen aktiivisuuden perussuosituksen mukaan tulisi liikkua tässä iässä 1-1½h päivässä sekä 3 kertaa viikossa tehdä lihaskuntoa, liikkuvuutta ja luiden terveyttä edistävää liikuntaa.

3.4.2. Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

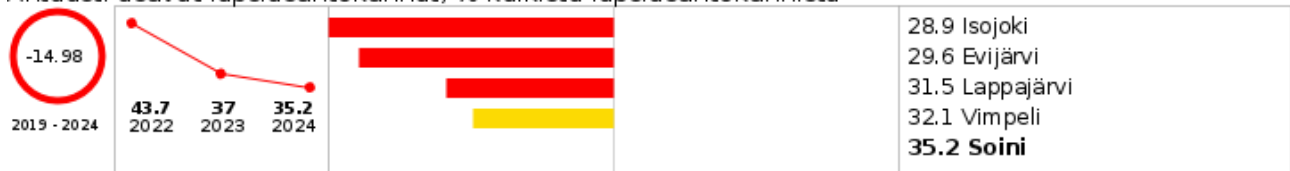
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten lukumäärän. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus, lukumäärässä on mukana kaikki tehdyt ilmoitukset.

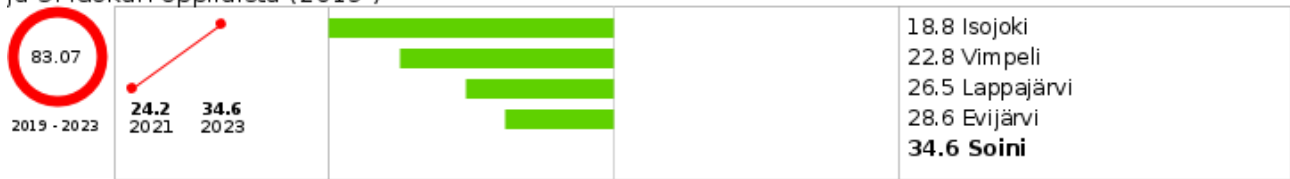
Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 25 vuotta.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

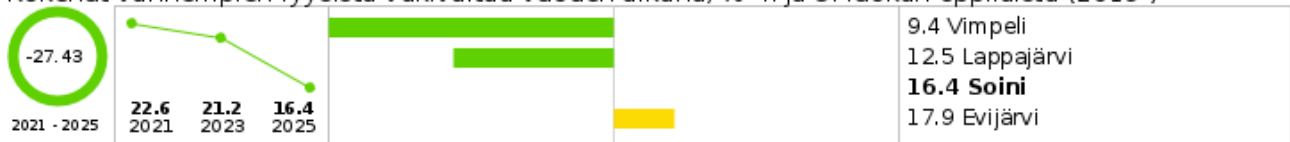

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko vanhempasi tehnyt sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) kieltäytynyt puhumasta sinulle pitkän aikaa, 2) loukannut sanallisesti, esimerkiksi haukkunut sinua, 3) nöyryyttänyt tai nolannut sinua, 4) uhannut hylätä tai jättää sinut yksin, 5) heittänyt, lyönyt tai potkinut esineitä (esim. paikonut ovia), 6) lukinnut sinut johonkin paikkaan, 7) uhannut sinua väkivallalla. Vastausvaihtoehdot: 1) ei, 2) 1-2 kertaa, 3) 3 kertaa tai useammin, 4) on tehnyt, mutta en muista montako kertaa. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4 vähintään yhteen kysymyksen osioon. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista. Vanhemmilla tarkoitettiin kysymyksessä esimerkiksi äitiä tai äitipuolta, isää tai isäpuolta, adoptiovanhempia, sijaisperheen vanhempia tai lastensuojelulaitoksen ohjaajia.

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko vanhempasi tehnyt sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) tarttunut sinuun niin, että sinuun sattui, 2) töninyt tai ravistellut sinua vihasesti, 3) tukistanut sinua, 4) läimäyttänyt sinua, 5) lyönyt sinua nyrkillä tai esineellä, 6) potkaissut sinua, 7) satuttanut sinua muuten fyysisesti. Vastausvaihtoehdot: 1) ei, 2) 1-2 kertaa, 3) 3 kertaa tai useammin, 4) on tehnyt, mutta en muista montako kertaa. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4 vähintään yhteen kysymyksen osioon. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista. Vanhemmilla tarkoitettiin kysymyksessä esimerkiksi äitiä tai äitipuolta, isää tai isäpuolta, adoptiovanhempia, sijaisperheen vanhempia tai lastensuojelulaitoksen ohjaajia.

Yhteenveto turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä Soinissa on verrokkikuntien toiseksi pienin, mutta tämä luku ei ole sidoksissa esim. 1000 asukasta kohde, kuin monet muut indikaattori. Kunnan koko ja lasten ja nuorten määrä on suoraan verrannollinen tähän lukemaan.

Soinissa lapsiperheet asuvat ahtaammin kuin muissa verrokkikunnissa. Osin tämä saattaa johtua myös edellä ilmenneeseen pienituloisten määrään Soinissa.

4. ja 5. luokkalaisten kokema henkinen väkivalta vanhemman tai huoltajien aikuisen toimesta on noussut tarkastelujaksolla, mutta myös pidemmällä aikavälillä. Vanhemmassa ikäluokassa 8. ja 9. luokkalaisista kokemus on ollut päinvastainen ja kokemukset henkisestä väkivallasta on laskenut. Nämä tulosten muutokset näkyvät myös sijoittumisessa verrokkikuntiin nähden, sillä nuoremmassa ikäluokassa Soinissa koetaan eniten ja vanhemmassa ikäluokassa vähiten henkistä väkivaltaa vanhempien tai huoltajien aikuisten toimesta. Fyysistä väkivaltaa koetaan vähemmän 2025 kyselyiden perusteella 4. ja 5. luokkalaisista, mitä vuonna 2021. Verrokkikuntiin nähden meillä silti koetaan fyysistä väkivaltaa vanhemman tai huoltajien aikuisten toimesta toiseksi eniten.

3.4.5. Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisaktiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Yhteenveto koulu

Tämä indikaattori on suoraan TEA-viisarin kyselytulosten perusteella tullut lukema. Soini sijoittuu verrokkikuntiin nähden keskitasolle saneen 58/100 pistettä. Voi kuitenkin todeta, että kaikissa kunnissa on vielä tekemistä tämän asian osalta.

3.4.6. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Indikaattori ilmaisee lastenneuvolan läsnäsiointien sekä etäsiointien osuuden. Lastenneuvolan käynnit sisältävät terveyskeskusten lastenneuvolassa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luona.

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiaista

Indikaattori ilmaisee kouluterveydenhuollon läsnäasointien sekä etäasointien.

Kouluterveydenhuollon käynnit sisältävät terveyskeskusten kouluterveydenhuollossa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Kouluterveydenhuollon terveydenhoito- ja sairaanhoitokäynteihin lasketaan kuuluvaksi myös koulussa suoritettut 6 - 7-vuotiaiden käynnit.

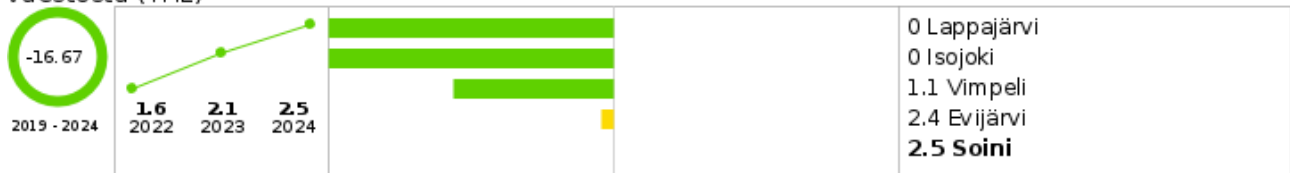
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista (vuosi 2018 ennakkotieto)

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 25 vuotta.

Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus.

Yhteenveto sosiaali- ja terveydenhuolto

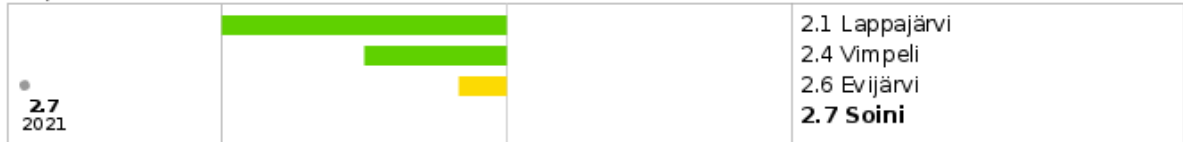
Soinissa neuvolakäyntien osuus verrokkikunnista toiseksi matalin. Soinin kohdalla tarkasteluvuosien välillä on ollut muutosta ja viime vuonna tilanne on paranemaan päin. Käyntimääriin on saattanut vaikuttaa neuvolapalveluiden saatavuuden vaihtelu tarkasteluvuosien välillä. Kouluterveydestä osallistutaan kunnassamme eniten, mikä on positiivista.

Lastenpsykiatrian avohoitokäyntejä erikoissairaanhoidossa Soinissa on huomattavasti vähemmän Isojoen kanssa kuin muilla. Tähän indikaattorilukemaan ei pitäisi vaikuta kunnan koko, sillä laskettu on 1 000 samanikäistä kohden. Lastensuojelun avohuollon asiakkuuksissa Soini on verrokkikunnista käytettynä palvelua eniten. Myös tarkasteluvuosina lukumäärä on noussut.

3.5. Nuoret ja nuoret aikuiset

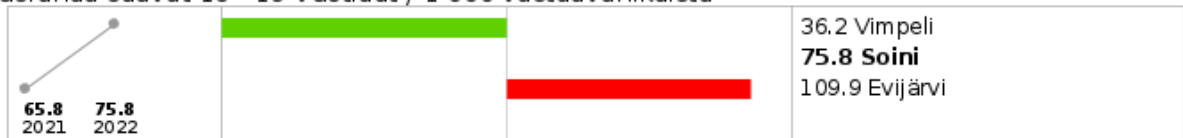
Soinin osalta on hyvin rajoitetusti saatavilla Nuorten ja nuorten aikuisten osalta vähimmäismäärä indikaattoreiksi merkattuja tuloksia. Soinissa ei ole toisen asteen oppilaitoksia (lukio, ammattikoulu), missä osa kyselyistä suoritetaan. Indikaattoritulosten puutteeseen voi syynä olla myös Kuusiolinnan käyttämät eri ID-koodit mistä indikaattoritiedot kerätään tai Soinin kunnan liian vähäinen ko. ryhmän otanta, milloin tuloksia ei voida julkaista.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

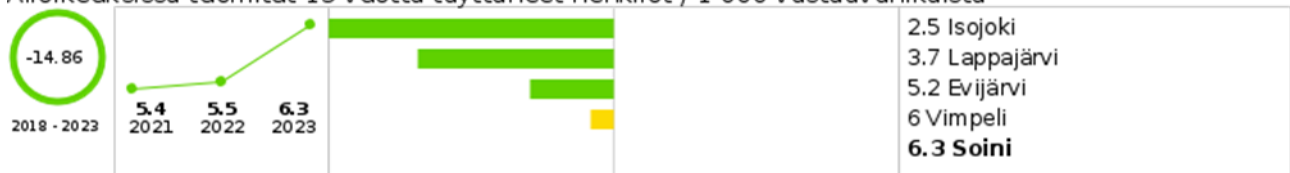
Indikaattori ilmaisee 16–24-vuotiaiden mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä tilastovuoden lopussa. Työkyvyttömyyseläkkeisiin sisältyvät yksilölliset varhaiseläkkeet ja työuraeläkkeet niiden voimassaoloaikana. Eläkkeensaajien väestöosuus on eläkkeensaajien prosenttiosuus Kelan sosiaalivakuuttamasta väestöstä.

Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kuntoutusrahalla turvataan kuntoutuksen toimeentuloa kuntoutukseen osallistumisen ajalta, kun kuntoutuksen tavoite on työelämässä pysyminen, työelämään palaaminen tai työelämään pääsy. Valtaosa 16 - 19-vuotiaille maksetuista kuntoutusrahoista on ns. nuoren kuntoutusrahaa. Sen tavoitteena on varmistaa vajaan 16 - 19-vuotiaan nuoren ammatillisen kuntoutumisen käynnistyminen ja toteutuminen, parantaa hänen työllistymisedellytyksiään sekä turvata hänen toimeentulonsa. Tavoitteena on myös ehkäistä nuoren siirtymistä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

Lukuihin sisältyvät henkilöt, jotka on käräjäoikeuksissa tuomittu rangaistukseen tai jätetty syyllisenä rangaistukseen tuomitsematta (henkilön rikosasiaratkaisussa on ainakin yksi syyksi luettu rikos) ja joilla oli tuomitsemisvuoden viimeisenä päivänä kotikuntalain mukainen kotikunta Suomessa. Henkilö esitetään tilastossa yhtä monta kertaa kuin hänestä on tehty edellä mainittuja ratkaisuja (tuomitujen bruttoesitys).

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Indikaattorissa käytettyä väestösuhteutusta on muutettu 18.11.2022. Muutoksen myötä lastensuojelun avohuollon 18 - 24-vuotiaat asiakkaat on suhteutettu väestön 18-25-vuotiaisiin. Muutos on toteutettu taannehtivasti koko aikasarjaan.

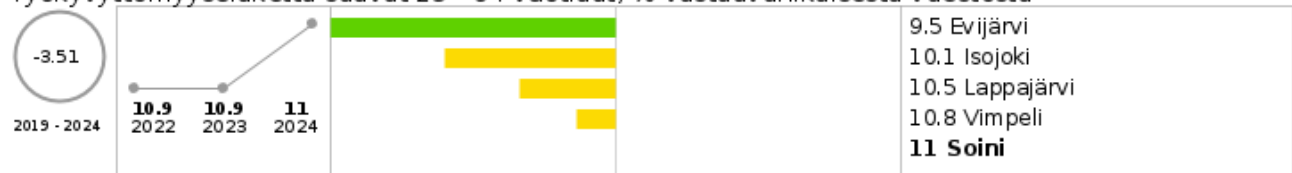
Yhteenveto nuoret ja nuoret aikuiset

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saadaan Soinissa nuorten aikuisten kohdalla eniten verrokkikuntiin nähden. Tulokset tässä indikaattorissa on kuitenkin hyvin samankaltaisia. Kuntoutusrahaa saavien nuorien kohdalla Soini sijoittuu keskelle kuntavertailussa, mutta tietoja on hyvin huonosti saatavilla näistä indikaattoreista. Soinissa rikollisuus on ollut 2018 vuoteen nähden laskussa, mutta vuoden 2023 aikana taas nousussa sekä on verrokkikuntiin nähden suurinta.

3.6. Työikäiset

3.6.1. Hyvinvointi

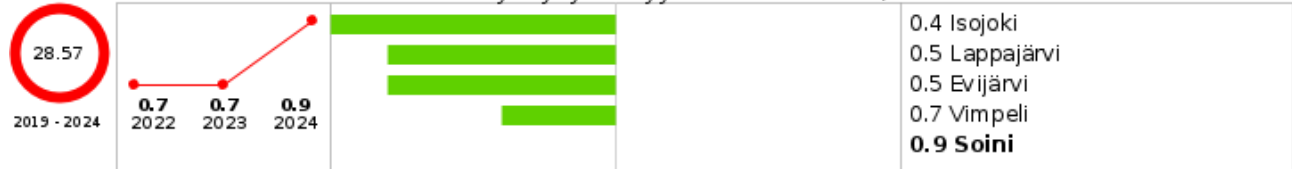
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

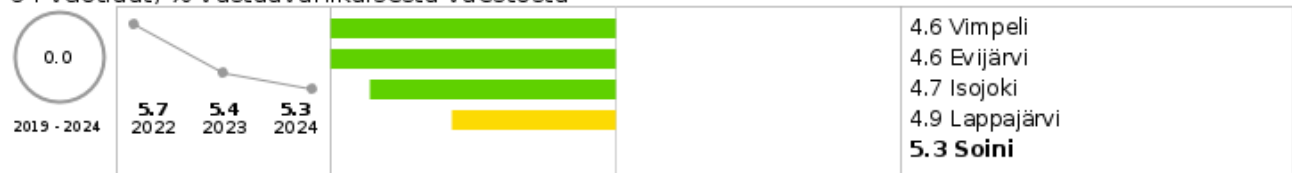
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Yhteenveto hyvinvointi

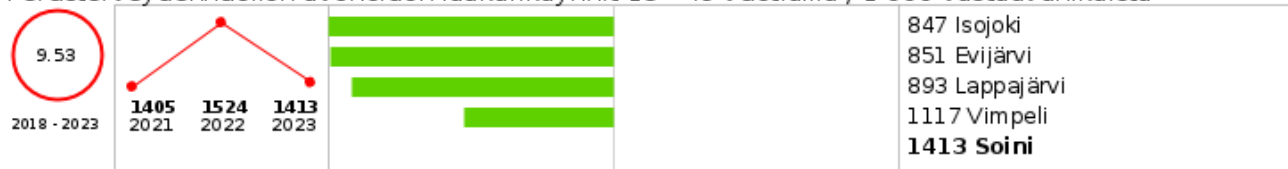
Soinissa työkyvyttömyyseläkkeiden saajien määrä on ollut hieman nousussa viimeisen vuoden aikana. Työkyvyttömyyseläkkeistä verenkiertoelimistön vuoksi ollaan jääty enemmän työkyvyttömyyseläkkeelle tarkastelujakson aikana, kun taas vastaavasti mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi tilanne on pysynyt melkein saman pidemmän aikajakson tarkkailussa. Tuki- ja liikuntaelin sekä sidekudossairauksien vuoksi työeläkkeelle jääneiden määrä on vähentynyt vuodesta 2019 yli 20%, mutta lukema on nyt viime vuosina tasaantunut. Verrokkikunttiin nähden lukemat työkyvyttömyyseläkkeessä ollaan kärkipaikoilla, paitsi tuki- ja liikuntaelin eläkkeiden saajien osalta, missä Soinissa on Vimpelin jälkeen vähiten työkyvyttömyyseläkkeen saajia.

Sairaspäivärahaa saaneita työkäisiä Soinissa saadaan mielenterveysperusteisesti keskimääräisesti verrokkikunttiin nähden, mutta Soinin osalta määrä on ollut nousussa viimeisen vuoden aikana. Yleisesti ottaen sairaspäivärahaa Soinissa saadaan toiseksi vähiten. Sairaspäivärahat ovat olleet laskussa vuoden 2022 jälkeen. Tähän varmasti osasyynä on ollut koronapandemian päättyminen.

3.6.2. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveystieteiden keskuksien, äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoidon- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset).

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

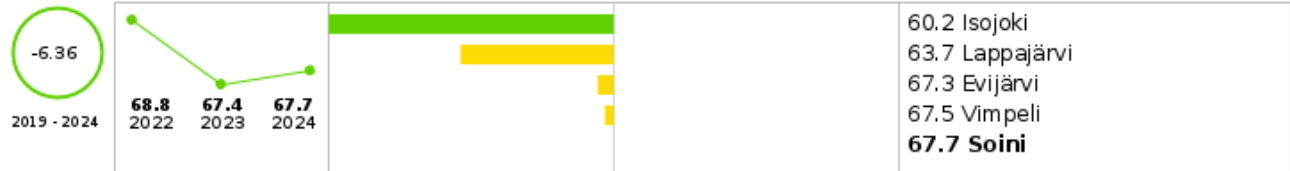
Yhteenveto sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon palveluita Soinissa käytetään verrokkikuntiin nähden kaikissa työikäisten ikäryhmissä indeksiä tarkastellessa. Vaikka Soinin lukemat ovat laskeneet vuoden 2023 aikana, olemme silti käyttäjämäärässä kärki paikalla.

3.7. Ikäihmiset

3.7.1. Hyvinvointi

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

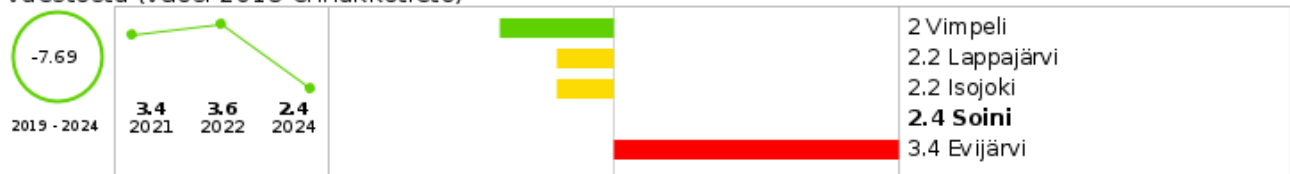

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Yksi henkilö on voinut olla oikeutettu yhteen tai useampaan erityiskorvausoikeuteen yhdessä tai useammassa eri korvausluokassa. Oikeus erityiskorvaukseen tarkoittaa, että kyseisellä henkilöllä on jokin vakava ja pitkäaikaista lääkitystä vaativa sairaus. Erityiskorvausoikeus kuvaa melko hyvin pitkäaikaissairastavuutta väestössä.

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Sairaalahoitoa tarvitsevat iäkkäiden henkilöiden tapaturmat merkitsevät yleensä lievää vaikeamman vamman syntymistä, joka vaikuttaa ikääntyvän henkilön terveyteen ja hyvinvointiin.

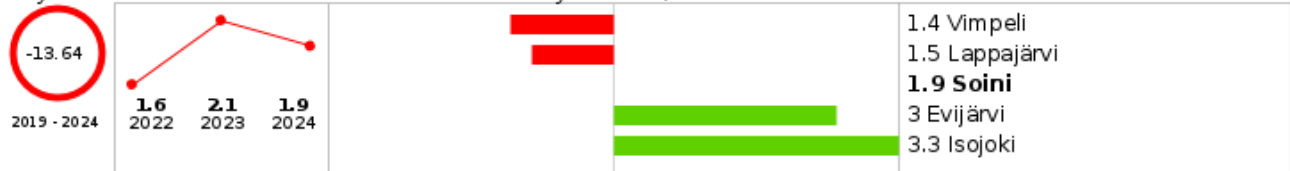
Yhteenveto hyvinvointi

Yleisesti erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja iäkkäitä Soinissa on verrokkikuntiin nähden eniten. Soinin lukemat ovat tarkasteluajanjakson aikana vähentyneet hieman, mutta tämä ei ole muuttanut sijoitusta verrokkikuntiin nähden. Erityiskorvattaviin psykoosilääkkeisiin Soinissa on oikeutettujen määrä on hieman noussut tarkasteluvuosien aikana, mutta laskenut huomattavasti 2019 jälkeen.

Soinissa on ko. henkilöitä verrokkikuntiin nähden vähiten. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettuja on Soinissa toiseksi eniten verrokkikuntiin nähden, vaikka tämäkin lukema on vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana soinilaisten osalta.

3.7.2. Toimeentulo, turvallisuus ja asuminen

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

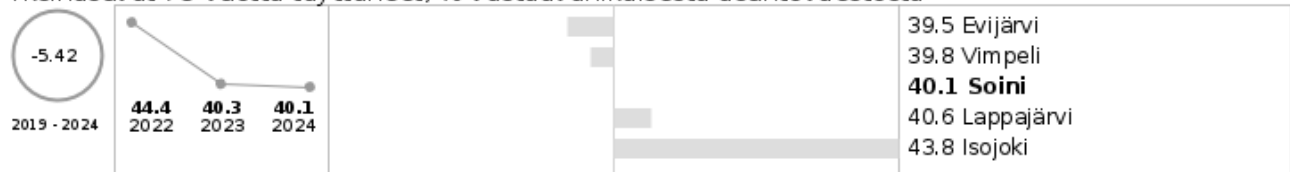

Väestötietona käytetään keskiikäilukua. Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä.

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

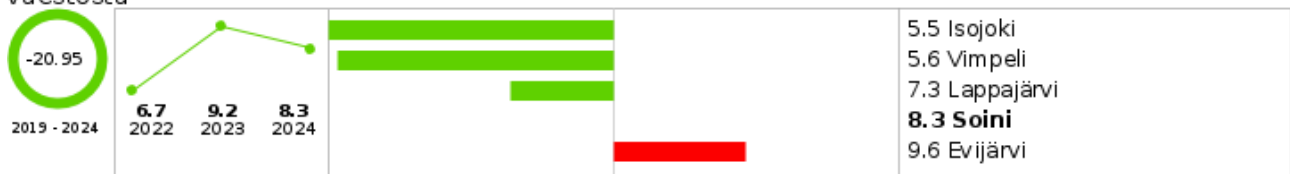
Yhteenveto toimeentulo, turvallisuus ja asuminen

Soinissa pienituloisia eläkeläisiä on verrokkikuntiin nähden keskimääräisesti. Kansaneläkkeensaajien määrä on noussut niin pitkällä aikavälillä kuin tarkasteluvuosinakin, mutta sijoitus verrokkikuntiin nähden on säilynyt samankaltaisena.

Soinissa 75-vuotta täyttäneiden kotona asuvien osuus sekä yksin asuvien osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on aavistuksen laskenut tarkasteluvuosien aikana. Lasku ei ole ollut kuitenkaan merkittävä. Näissä indekseissä Soini sijoittuu verrokkikuntiin nähden keskelle.

3.7.3. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Yhteenveto sosiaali- ja terveydenhuolto

Omaishoidon tuella hoidetaan 75 vuotta täyttäneitä Soinilaisia verrokkikuntiin nähden toiseksi eniten. Omaishoidon tukea saaneiden määrä on ollut nousussa tarkasteluvuosina, mutta pidemmällä aikavälillä sama määrä on laskenut. Tehostetun palveluasumisen luvut ovat käyttäytyneet samalla tavoin Soinissa. Verrokkikuntiin nähden ikääntyneiden palveluasumista on keskimääräisesti.

65-vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit ovat laskeneet selvästi tarkasteluvuosien aikana Soinissa, mutta verrokkikunnista käytämme palveluita selvästi enemmän kuin Isojoki ja Evijärvi sekä melkein saman verran kuin Lappajärvi ja Vimpeli.

3.8. Kaikki ikäryhmät

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

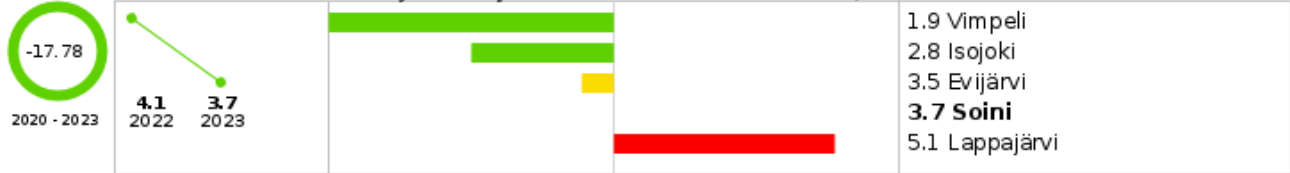
Indikaattori mittaa kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Sen sijaan indikaattorin ei voida sanoa mittavan validisti yleistä osallisuutta, sillä ihmiset osallistuvat yhteiskunnalliseen elämään lukemattomilla eri tavoilla esim. osallistumalla ei-poliittiseen yhdistystoimintaan tai erilaisiin joukkoharrastuksiin.

Seuraavassa on ilmoitettu poliisin tietoon tulleita rikoksia. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Väkivaltarikokseen sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset.

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Kyseessä ovat sellaiset omaisuusrikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko.

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Indikaattori kuvaa paitsi rattijuoppoon itseensä, myös ympäristöön kohdistuvaa turvallisuusriskiä. Alkoholin kulutuksen kasvun rinnalla myös rattijuopumukset ja rattijuopumushenkilövahinkojen määrä on kasvanut.

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

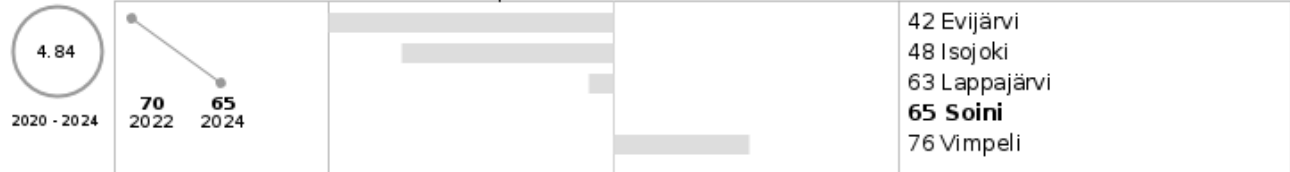

Alkoholijuomien myynti käsittää kunnan alueella Alkon myymälöistä myydyt ja kunnan alueella sijaitseviin elintarvikeliikkeisiin, kioskeihin, huoltoasemille ja anniskeluravintoloille toimitetut alkoholijuomat eli tiedot kuvaavat kunnan alueella tehtyä kauppaa, eivätkä pelkästään kuntalaisten omia ostoja.

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Yhteenveto

Koti ja vapaa-ajan tapaturmat sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat tippuneet pitkän aikavälin tarkastelussa melkein 20%. Omaisuusrikokset sekä liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat laskeneet myös, mutta ei aivan samalla tahdilla kuin henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset. Rattijuopumukset ovat pitkällä tarkastelujaksolla pysyneet samassa, mutta kahden edellisen vuoden 2023 ja 2024 tarkastelussa nämä rikokset ovat nousseet. Rattijuopumukset kertovat myös osin alkoholinkulutuksen kasvusta. Soinista ei ole saatavilla alkoholinkäyttäjien indikaattoreita, mutta myös alkoholijuomien myynnin nousu osiltaan osoittaa alkoholin käytön yleistymisestä.

Kaikki ikäluokat huomioiden Soinissa käytetään verrokkikuntiin nähden toiseksi eniten perusterveydenhuollon avohoidon palveluita. Määrät ovat laskeneet niin tarkastelujaksolla kuin pidemmän aikavälin mukaan, mutta silti meillä käytetään 59% palveluita enemmän kuin Isojoella. Tarkastelussa ei kuitenkaan huomioida esim. lääkäripalveluiden saatavuutta, mitä Soinissa on ollut saatavilla koko tarkastelujakson aikana, kun vastaavasti Isojoella ei.

Soinissa liikunnan edistämisen TEA-viisaripisteet ovat laskeneet kahden edellisen vuoden tarkastelussa, mutta vastaavasti hieman nousseet neljän edellisen vuoden tarkastelussa. Verrokkikuntiin nähden Soini on saanut toiseksi eniten pisteitä Vimpelin jälkeen.

4. POHDINTA JA YHTEENVETO

Soinin kunnan hyvinvointikertomuksen perusteella voidaan todeta, että kunta on edistänyt asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä strategisesti, monialaisesti ja yhteistyöhakuisesti. Hyvinvointityötä ohjaavat sekä kansalliset mittarit että paikallinen tilannekuva, kuten TEAviisari, Hyte-kerroin ja Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattorit.

TEAviisarin tulosten perusteella Soinin vahvuuksia ovat johtaminen, yhteistyö ja suunnitelmallisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvointi on sisällytetty kunnan strategiaan, ja eri hallinnonalat osallistuvat työhön laajasti. Kunnan rakenteet, kuten hyvinvointiryhmä ja säännöllinen raportointi kunnanhallitukselle, tukevat tavoitteellista toimintaa. Kehittämisen painopisteitä ovat

jatkossa toiminnan vaikuttavuuden arviointi sekä asukkaiden kokemusten ja hyvinvointierojen seuranta.

Hyte-kertoimen tulokset osoittavat, että hyvinvoinnin edistäminen on Soinissa osa kunnan rakenteellista toimintaa. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Tulokset korostavat kuitenkin tarvetta vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluita erityisesti lasten, nuorten ja ikääntyneiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattorien mukaan Soinissa korostuvat yhteisöllisyys, turvallisuuden tunne ja aktiivinen paikallinen toimijuus, jotka vahvistavat koettua hyvinvointia. Haasteita tuovat väestön ikääntyminen, muuttotappio ja palvelujen saavutettavuus, jotka koskettavat monia pieniä maaseutukuntia. Työllisyysaste ja koulutustaso ovat pysyneet kohtuullisina, mutta erityisesti nuorten osallisuuden ja tulevaisuuden näkymien vahvistaminen nousee tärkeäksi painopisteeksi.

Soinin väkiluku on viime vuosina vähentynyt verrokkikuntia nopeammin, ja väestö rakenne ikääntyy: lasten osuus pienenee ja yli 65-vuotiaiden kasvaa. Tämä näkyy huoltosuhteen heikkenemisenä ja palvelutarpeiden siirtymisenä ikääntyneisiin. Perherakenteessa lapsiperheiden määrä on hienoisessa laskussa, kun taas yksinasuvien ja yhden vanhemman perheiden määrä kasvaa. Koulutustaso on noussut, mutta jää edelleen vertailukunnista toiseksi heikoimmaksi.

Kunnan talous on ollut vahvassa kunnossa valtuustokaudella 2020–2024. Vuosikate on ylijäämäinen ja lainakanta pienentynyt, mikä kertoo vakaasta talouden hallinnasta. Sote-uudistus on kuitenkin muuttanut kuntatalouden rakennetta, minkä vuoksi suhteellinen velkaantuneisuus näyttää tilastoissa kohonneelta, vaikka todellinen taloustilanne on hyvä.

Toimeentulossa näkyy haasteita: pienituloisten ja pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien määrä on korkea, ja työttömyysaste on alueen suurimpia. Gini-kertoimen perusteella tulonerot ovat kuitenkin pienimmät verrokkikunnista, mikä kertoo yleisesti matalasta tulotasosta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on nähtävissä sekä myönteistä että huolestuttavaa kehitystä. Nuorten liikunta-aktiivisuus ja ravitsemustottumukset ovat hyviä, ja 8.–9.-luokkalaisten tyytyväisyys elämäänsä on noussut. Nuorempien lasten kokema henkinen väkivalta on kuitenkin lisääntynyt, mikä vaatii huomiota jatkossa. Lisäksi soinilaisten nuorten fyysinen toimintakyky on laskenut ja tällä hetkellä yli puolet 5. ja 8. luokkalaisista omaavat heikon fyysisen toimintakyvyn.

Soinissa terveystalveluja käytetään runsaasti, mikä kertoo sekä hyvästä saatavuudesta että suuremmasta palvelutarpeesta. Soinin indeksiluvut diabeteksen sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohdalta ovat suurempia kuin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisluku sekä työkyvyttömyys on hyvinvointialueen toiseksi suurin. Soinissa ikääntyneiden omaishoito ja palveluasuminen ovat kattavalla tasolla, mutta väestön ikääntyminen lisää painetta palvelujärjestelmälle. Rikollisuus ja tapaturmat ovat vähentyneet pitkällä aikavälillä, mutta rattijuopumusten määrä on kasvanut viime vuosina.

Soinin hyvinvointityö osoittaa, että pienikin kunta voi toimia ketterästi, osallistavasti ja vaikuttavasti, kun hyvinvointi nähdään yhteisenä strategisena tavoitteena.

5. JATKOTOIMENPITEET

Hyvinvointikertomuksen tulokset ja havainnot ohjaavat Soinin kunnan tulevaa hyvinvointi- ja terveystyötä. Kertomuksesta nousevat keskeiset painopistealueet kootaan ja analysoidaan systemaattisesti, jotta kunta voi kehittää toimintaansa entistä vaikuttavammin.

Soinin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä vastaa siitä, että hyvinvointikertomuksen havainnot kootaan ja konkretisoidaan hyvinvointisuunnitelmaksi. Suunnitelma sisältää selkeät tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot eri osa-alueille, kuten lasten ja nuorten hyvinvointiin, ikääntyvien palveluihin, mielenterveyteen, yhteisöllisyyteen ja terveellisiin elämäntapoihin liittyen.

Hyvinvointisuunnitelmaa kehitetään yhteistyössä eri hallinnonalojen ja paikallisten toimijoiden kanssa, ja sen valmisteluvaiheessa huomioidaan myös TEAviisarin, Hyte-kertoimen ja Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattoreiden tulokset. Työryhmä arvioi suunnitelman toimenpiteiden vaikuttavuutta ja priorisoi niitä resurssien, kunnan strategisten tavoitteiden sekä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Valmis hyvinvointisuunnitelma tuodaan Soinin kunnanhallituksen sekä sitä kautta Soinin kunnanvaltuustoon käsiteltäväksi, mikä varmistaa sen sisällyttämisen kunnan päätöksentekoon ja strategiseen suunnitteluun. Näin hyvinvointityö linkittyy konkreettisesti kunnan palveluiden kehittämiseen ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen.

Jatkotoimenpiteiden avulla kunta pyrkii vahvistamaan pitkäjänteisesti hyvinvointia, ehkäisemään hyvinvointieroja ja tukemaan asukkaiden osallistumista ja osallisuutta. Tämä kokonaisuus muodostaa perustan kunnan systemaattiselle, tietoon perustuvalle ja vaikuttavalle hyvinvointityölle tulevina vuosina.